

I RAT IMA GRANICE

PAXIUM

ISTRAŽIVANJE KROZ AKTIVNOST IGRANJA ULOGA

**SUKOB I
MEĐUNARODNO
HUMANITARNO PRAVO**

**CANADIAN
RED CROSS**

SADRŽAJ

PREGLED AKTIVNOSTI.....	1
PROVOĐENJE AKTIVNOSTI.....	2
Uvod	2
Upute za moderatore i voditelje.....	3
Paxium kronologija.....	5
IGRA ULOGA	6
Uvod	6
PAXIUM	8
Rajski otok	8
U PAXIUMU OBJAVLJEN RAT	9
VLADINA STRANA (JUG).....	10
Uloge.....	10
Uvodni govor Predsjednika Solona	22
Daljnje upute za Neutralnog promatrača	23
Obavijest s bojišta - #1.....	24
Obavijest s bojišta - #2.....	25
POBUNJENIČKA STRANA (SJEVER).....	26
Uloge.....	26
Uvodni govor Generala Graneste	38
Daljnje upute za Neutralnog promatrača	39
Obavijest s bojišta - #1.....	40
Obavijest s bojišta - #2.....	41
REFLEKSIJA NA AKTIVNOST	42
Uvod	42
Upute za moderatore i voditelje.....	44
Ciklus iskustvenog učenja	51
BIBLIOGRAFIJA	58

PREGLED AKTIVNOSTI

Paxium je aktivnost igranja uloga koja istražuje temu građanskog rata i međunarodnog humanitarnog prava (MHP) ili “pravila ratovanja”. Prvi je put predstavljena 1985. u publikaciji Kanadskog Crvenog križa “*What is fair?*” (Što je pravedno?). Izvorna je verzija značajno proširena i promijenjena na temelju godina korištenja na godišnjem simpoziju „Global Issues Symposium for Youth“ – četverodnevnom događaju na kojem se uči kroz iskustvo, u organizaciji Lower Mainland Region (Greater Vancouver) Kanadskog Crvenog križa.

Ciljevi Paxiuma su:

- poticati svijest o teškom humanitarnom donošenju odluka tijekom sukoba
- promicati poštovanje prava neboraca tijekom sukoba
- poticati pružanje potpore očuvanju dostojanstva ljudi tijekom sukoba
- poticati svijest o međunarodnim događajima i izazovima koje donose primjena međunarodnog prava i proces ponovne izgradnje nakon sukoba

SAŽETAK:

Paxium, kao što je ovdje naznačeno, je aktivnost igranja uloga koja traje 3 ½ - 4 sata, u čijem je središtu fiktivni narod Paxium i događaji koji se odvijaju kako kreće građanski rat. Simulacija započinje tako što svi sudionici rade zajedno, kao jedna država, kako bi osmislili zastavu i grb za svoju postkolonijalnu državu. Iznenada nastupa građanski rat, a grupa se naglo dijeli u dvije frakcije: Kabinet vlade (Jug) i Vijeće pobunjenika (Sjever).

Svakom sudioniku dodjeljuje se uloga, zajedno s početnim položajem i interesima svake od sukobljenih strana. Objema grupama daje se uputa da “odglume” sljedeće korake, u skladu s dobivenim ulogama, a za to se vrijeme i dalje odvija građanski rat. Obavijesti s bojnog polja, koje osvjetljavaju trenutne poteškoće i zabrinutost oko ponašanja prema zatvorenicima i civilima, protupješačkim minama, djeci vojnicima te progonima ratnih zločinaca, utjecat će na situaciju te je dodatno zakomplicirati. Obje su strane prisiljene donijeti “pravila rata” uz prisustvo neutralnog promatrača koji će naposljetku pregovarati u ime strane koju je promatrala...

Nakon završetka aktivnosti igre uloga, započet će cjelokupni proces refleksije, utemeljen na metodologiji iskustvenog učenja, kako bi sudionicima pomogao da istraže:

- što se dogodilo tijekom aktivnosti igre uloga,
- kako se situacije koje su se odvale u **Paxiumu** mogu usporediti sa stvarnim svijetom, imajući na umu aktualne izazove povezane s MHP-om (službena “pravila rata”),
- kako širiti i primijeniti ta međunarodna pravila, i
- što oni mogu učiniti u vidu daljnjeg učenja i pozitivnih akcija.

Ovaj proces refleksije, usmjeren je na odgovaranje na pitanja, “Što?”, “**Pa što?**” “Što sad?”, trebao bi trajati najmanje kao i sama igra uloga. (Ovaj paket sadrži potpune upute za refleksiju / pitanja za moderatore kao i članak pod nazivom **Ciklus iskustvenog učenja.**)

PROVOĐENJE AKTIVNOSTI

UVOD

ULOGI MODERATORA I VODITELJA

Dva ili tri **moderatora** zadužena su za provođenje aktivnosti - mjerenja vremena, prelaska iz jedne faze u drugu, organizaciju intervencija, itd. Ti isti moderatori vode refleksiju. Oni nisu uključeni u rad grupa tijekom aktivnosti, već održavaju kontrolu razvijanja događaja kroz voditelje koji rade sa svakom od skupina...

Svaka cjelovita igra Paxiuma (s 22 sudionika) u početku ima dva **voditelja** koji rade s njima za vrijeme dok je cijela grupa na zadatku osmišljavanja zastave i grba. Nakon što izbije građanski rat, jedan od voditelja ići će s grupom Vlade (Jug), a drugi voditelj će ići s Pobunjeničkom stranom (Sjever), gdje će raditi zajedno sve do završetka aktivnosti igre uloga, te bi bilo idealno da odrade prvu fazu procesa refleksije ("Vruću refleksiju").

Voditelji dobivaju upute od moderatora.

Kao voditelji, ne upliću se previše u stvarnu raspravu sudionika niti u odluke koje će oni donositi. Njihova je uloga da prenose informacije i zadatke povezane sa svakom od faza igre uloga.

Ključne uloge voditelja su:

1. pobrinuti se da sudionici razumiju u kakvoj se situaciji nalaze njihove uloge i naglasiti im važnost toga da po strani ostave svoje osobne stavove kako bi se što bolje uživjeli u uloge,
2. poticati Generala i Predsjednika da vode raspravu unutar svojih grupa, i
3. surađivati s neutralnim promatračem za vrijeme faze Stvaranja saveza, kako bi ih što bolje pripremili za njihov zadatak pomaganja grupama da donesu pravila rata.

Na *Global Issues Symposium for Youth*, istovremeno provodimo četiri cjelovite igre, a u svakoj igri sudjeluje 22 sudionika. Ukoliko je na svakoj od strana manje od 11 ljudi, uloga Predsjednika studentskog pokreta na svakoj od strana može biti eliminirana. No, savjetuje se da se održi ravnoteža (za rat i protiv rata) tako što će sudjelovati barem 10 sudionika na svakoj strani.

Ukoliko se brojevi ne poklapaju, neki sudionici mogu imati iste uloge – što je bolja opcija od one da se eliminiraju ključne uloge ili da se poremeti ravnoteža.

Ovu smo aktivnost proveli u više različitih formata i prostora te smo došli do zaključka da je najbolja opcija da se sve igre odvijaju u jednoj prostoriji, ukoliko je to moguće. To pomaže osigurati da se sve igre odvijaju istim tempom. Moguće je da će biti malo bučno i kaotično ukoliko se više od tri igre budu održavale istovremeno, no ukoliko imate pristup dovoljno velikoj prostoriji, odvijanje svih igara istovremeno i u istoj prostoriji dugoročno će vam pomoći.

Dvije grupe unutar svake igre trebale bi sjediti za stolom, ukoliko su dostupni, kako bi se stvorila formalnost za vrijeme sastanaka Vladinog kabineta, odnosno Revolucionarnog vijeća.

UPUTE ZA MODERATORE I VODITELJE

IZRADA ZASTAVE / GRBA

- Podijelite cijelu grupu u dvije manje grupe-države. (22 ljudi po grupi je idealan broj).
- Svakoj grupi-državi dajte listić Paxium: Rajski otok koji je usmjeren na izradu **zastave i grba**. Pokušajte što više sudionika uključiti u izradu oba umjetnička rada.
- Za to vrijeme, identificirajte, koliko je god to moguće, potencijalne “vođe” (Predsjednika, Generala i Neutralne promatrače)
- Nakon 15 minuta – i prije nego što uistinu završe – napravite iznenadno i dramatično čitanje najave o izbijanju rata *Žestoke borbe nakon objave rata u Paxiumu!* (Npr. kao prijenos “iznenadnih vijesti” na televiziji).
- Odmah nakon prijenesa o “izbijanju rata” podijelite veliku skupinu (22) u dvije jednake skupine (11).
  - Pobrinite se da pomiješate sudionike koji su sudjelovali u izradi zastave i izrade grba.
  - Pobrinite se da sudionici koje ste identificirali kao vođe, završe u pravoj grupi.
- Oba voditelja koji vode igru (grupa Sjever i grupa Jug) odvest će svoje male skupine (11) do njihovih stolova.

PREUZIMANJE ULOGA

- Kada dođu za stol, voditelji će podijeliti kopije najave rata, kako bi sudionici mogli pratiti dok voditelj ponovno čita najavu naglas te kako bi se mogli vratiti na nju kasnije tijekom igre.
- Podijelite **kartice s ulogama** i **kartice s imenima** svojoj grupi, posebice pazeći na uloge Predsjednika, Generala i Neutralnih promatrača, onima koje ste izabrali.
NAPOMENA: Neutralnom promatraču dat ćete **kasnije u igri** papir s **detaljnijim uputama**.
- Recite sudionicima da obrate pozornost na tri dijela njihove uloge:
  - **kratak opis uloge / pozicija**, koju će otvoreno reći drugima,
  - **skrivena sklonosti**, koje će zadržati za sebe, i
  - vodič za **veze** koji sadrži prijedloge s kime stvoriti savez.
- Objasnite kako se među njima nalazi i Neutralni promatrač koji nije dio niti Kabineta (vlada) niti Vijeća (pobunjenička strana).
- Neka svaki sudionik provede nekoliko minuta čitajući i procesuirajući svoju ulogu. Uputite ih kako će uskoro otkriti svoje pozicije drugim sudionicima, svojim riječima, koristeći karticu s ulogom kao smjernice. Podsjetite sudionike da kažu svoju ulogu prije nego što počnu govoriti.
- **PODSJETITE** svakog sudionika da će aktivnost bolje proći ukoliko se svaka osoba potruži ući u svoju ulogu, čak i ako se ta uloga vrlo razlikuje od njihovih osobnih stavova i osobnosti.
- Dajte Generalu i Predsjedniku njihove **uvodne govore**, koje će pročitati **dva puta, polako i jasno**, svome Vijeću ili Kabinetu.
- Osigurajte nekoliko kopija za ostale sudionike u grupi kako bi lakše mogli pratiti.
- Neka svaka osoba ukratko i svojim riječima s ostalim sudionicima podijeli svoju “javnu” poziciju (sa svoje kartice).

INTERVENCIJA #1

- Nakon desetak minuta te nakon što je svaki sudionik rekao svoje primarno mišljenje o situaciji, Moderatori će signalizirati Voditeljima da naprave prvu Intervenciju.
- Voditelj daje Predsjedniku kopiju **Obavijesti s bojišta**, koje ona ili on čitaju **DVA PUTA** Vladinom kabinetu, također Voditelj daje kopiju **Vijesti s bojnog polja** Generalu koje ona ili on čita **DVA PUTA** Vijeću revolucionara. Nekoliko kopija podijelite ostalim sudionicima kako bi mogli pratiti i pozvati se na njih kasnije tijekom igre.
- U isto vrijeme, Voditelji daju Neutralnim promatračima detaljniji listić “**Daljnje upute – Neutralni promatrač**” i govore svakoj od skupina (Kabinetu ili Vijeću) kako je uloga Neutralnog promatrača da im pomogne ustanoviti “pravila rata”.

STVARANJE SAVEZA

- Vladinom kabinetu i Revolucionarnom vijeću daje se određeno vrijeme kako bi njihovi članovi **stvarali saveze** ili neslužbeno razgovarali s drugima te našli saveznike i planirali svoju strategiju, kako je opisano na listiću.
- Za vrijeme stvaranja saveza, Voditelji će zajedno s Neutralnim promatračima proći kroz listić s uputama kako bi se uvjerali da oni mogu preuzeti aktivnu ulogu u svakoj od skupina na način da pomognu ustanoviti pravila rata.
- Sazovite sudionike na raspravu.
- Vrijeme rasprave (Neutralni su promatrači sada više uključeni u raspravu pokušavajući pomoći pri donošenju pravila rata, o kojima će kasnije pregovarati sa suprotnom stranom).

INTERVENCIJA #2

- Moderatori ponovno signaliziraju Voditeljima kako je vrijeme za drugu intervenciju. Voditelji dijele kopije drugih Vijesti s bojnog polja za Vladu i Vijeće kako bi grupa mogla pratiti dok ih oni čitaju na glas.
- Ponovno, Predsjednik i General, pročitat će ih **DVA PUTA**.
- Voditelji potiču Neutralne promatrače, Predsjednika i Generala da vode raspravu u smjeru sporazuma oko pravila rata i pregovora koji će uskoro uslijediti sa suprotnom stranom.

SASTANAK NEUTRALNIH PROMATRAČA

- Moderatori će najaviti da je vrijeme da se neutralni promatrači sa Sjevera i Juga sastanu, usporede svoje bilješke te pregovaraju pravila rata koje će obje strane prihvatiti i držati ih se.
- Voditelji ostaju sa svojim skupinama – važno je da skupina ostane fokusirana dok se odvijaju pregovori Promatrača. Ukoliko skupina ne želi nastaviti raspravljati o “pravilima rata”, usmjerite ih na raspravu o tome kako će moći pomoći državi da se ujedini nakon što građanski rat završi.
- Kada se promatrači vrate u svoje skupine, neka obavijeste ostale kako su prošli pregovori.
- Koristeći Predsjednika i Generala, zajedno s Neutralnim promatračima, Voditelji će pokušati usmjeriti svaku od grupa prema glasovanju o pravilima rata koje će prihvatiti.
- Napredak prema “pravilima rata” može uvelike varirati tako da ne brinite oko toga koliko će skupine uspjeti postići. Što god da osmisle bit će “sirovina” za refleksiju.

Moderatori će signalizirati Voditeljima da završe simulaciju.

PAXIUM KRONOLOGIJA

SASTAVNICE AKTIVNOSTI	PREDVIĐENO VRIJEME
Upute; uvod; izrada zastave i grba	20 minuta
Medijska najava rata; podjela u grupe	5 minuta
Podjela uloga	5 minuta
Generalov/Predsjednikov govor; ostali sudionici otkrivaju svoje identitete	15 minuta
Vijesti s bojnog polja #1 i stvaranje saveza; Neutralni promatrači dobivaju detaljnije upute	10 minuta
Rasprava/Debata	15 minuta
Vijesti s bojnog polja #2; Rasprava/Debata (s posebnim naglaskom na pravila rata)	10 minuta
Neutralni promatrači pregovaraju pravila rata sa suprotnom stranom; Rasprava/Debata se nastavlja	10 minuta
Neutralni promatrači se vraćaju; kolektivno glasanje o prihvatanju ili odbacivanju pojedinih pravila rata	10 minuta
Međuzbroj	100 minuta
REFLEKSIJA	
Vruća refleksija (odvija se posebno za svaku stranu od 11 sudionika)	10 minuta
Obrada (za svaku cjelovitu igru od ukupno 22 sudionika)	30 minuta
PAUZA	10 minuta
Generalizacija dio 1 (nastaviti posebno sa svakom igrom od 22 sudionika)	15 minuta
Generalizacija dio 2 (spojiti dvije igre, ukupno 44 sudionika)	30 minuta
Primjena (svi sudionici)	15 minuta
Međuzbroj	110 minuta
Vrijeme igre	210 minuta / 3 sata i 30 minuta
*Gost predavač / Vrijeme za pitanja i odgovore	30 minuta
UKUPNO VRIJEME	4 sata

*Moguća prateća aktivnost za igru Paxium i refleksiju je dovesti gosta predavača koji će odgovoriti na pitanja koja se tiču trenutnih situacija te kontroverzi oko sukoba, međunarodnog prava i pružanja pomoći u ratnim zonama.

IGRA ULOGA

UVOD

Listići se sastoje od sljedećeg:

Vlada (Jug)

- Kartice uloga (11)
- Daljnje upute za Neutralnog promatrača
- Uvodni govor Predsjednika Solona, Vladinom kabinetu
- Obavijesti s bojišta (2)

Pobunjenici (Sjever)

- Kartice uloga (11)
- Daljnje upute za Neutralnog promatrača
- Uvodni govor Generala Graneste Revolucionarnom vijeću
- Vijesti s bojnog polja (2)

Obje strane— Vlada (Jug) i Revolucionari (Sjever)— imaju 11 uloga. Svaka uloga ima tri dijela: **javnu poziciju, skrivene sklonosti i vodič za stvaranje veza** koji usmjerava stvaranje saveza. Svaka uloga sadrži upute za uživanje u ulogu.

Uloge za svaku od strana, Vladinu stranu i stranu Pobunjenika pažljivo su osmišljene kako bi bile u ravnoteži u smislu mentaliteta “sokola” i “golubice”, odnosno onih koji su za rat i onih koji će se opirati ili htjeti skratiti rat. To će olakšati skupinama da dođu do autentične rasprave, a ne da se lako rješenje samo nametne.

Također, uloge su uravnotežene između dviju suprotnih strana, s mnogim sličnim problemima i predstavljanim perspektivama kao dio pojedinih uloga, iako su identiteti likova drugačiji. Sljedeća tablica prikazuje koje su uloge pandani radi osiguravanja ravnoteže unutar jedne strane, kao i između strana:

SJEVER

General Granesta
Pukovnik Nalgar
Generalov osobni savjetnik
Vođa koalicije poljoprivrednika
Predsjednica Saveza žena
Gradonačelnik Karnaka
Glavni kapelan
Sveučilišni profesor
Predsjednik sindikata
Vođa studentskog pokreta
Neutralni promatrač

JUG

Predsjednik Solon
Vrhovni vojni zapovjednik
Predstojnik kabineta predsjednika
Proizvođač oružja
Ministar vanjskih poslova
Načelnik policije u Tranquilli
Ministar zdravstva
Ministar unutarnjih poslova
Sudac Vrhovnog suda
Vođa studentskog pokreta
Neutralni promatrač

SUDIONICI ULAZE U SVOJE ULOGE

Ovo je ključno za uspjeh aktivnosti, a postoje tri faze koje će pomoći pri tome:

1. Voditelji “traže” **potencijalnog Generala i Predsjednika** (pa čak i Neutralne promatrače) za vrijeme izrade zastave i grba – ili čak i prije, ukoliko se skupina nalazi zajedno na nekom događaju. Ove su uloge ključne te je od velike pomoći identificirati ljude koji će prigrliti svoje uloge, biti vođe te pomoći skupini da iznese rasprave.
2. Kartice s ulogama potiču svakog od sudionika da igraju svoju ulogu što je uvjerljivije moguće, u skladu s pozicijom lika te njegovim uvjerenjima, čak i ako su ta uvjerenja i ideje drugačiji od njihovih— no, **Voditelj to mora naglasiti** i postaviti kao pravilo za vrijeme podjele uloga.
3. Svaki od sudionika nosi **oznaku svoje uloge i počinje svojih prvih nekoliko nastupa** s, “*Kao _____, ja _____.*”

Uloga **Neutralnog promatrača** osmišljena je da bude značajna i proaktivna te je ključna u vođenju dviju strana k donošenju odluke i k pregovorima oko njihovih pravila rata. U biti, postoji i drugi list za igru uloga za neutralnog promatrača koji se dodjeljuje za vrijeme faze stvaranja saveza, kako bi im pomogao da razumiju i prigrlje svoj zadatak.

Voditelji će dobiti znak od Moderatora kada trebaju usmjeriti grupu na neku od raznih faza tijekom ove aktivnosti.

OBAVIJESTI S BOJIŠTA I VIJESTI S BOJNOG POLJA

Ove intervencije—**Obavijesti** za Vladu i **Vijesti** za Revolucionare— dolaze dva puta tijekom aktivnosti kako bi pogurale raspravu unutar svake od skupina i primorale ih da donesu odluke u trenutku kada se suočavaju sa sve većim prijetnjama sa suprotne strane.

Obavijesti #1 i Vijesti #1 nisu jednake, ali su izbalansirane – na primjer, pojavljuju se slični problemi i situacije, ali iz različitih perspektiva. Isto vrijedi za Obavijesti #2 i Vijesti #2.

PAXIUM

RAJSKI OTOK

Neovisna država Paxium smještena je u Istočnom moru. To je predivan otok koji je, zahvaljujući tropskim oceanskim strujama, uvijek zelen i bogat prirodnim resursima.

Geografija otoka vrlo je neobična. Preko polovice otoka teče brza Srebrna rijeka.

Sjeverno od rijeke tlo je bujno i bogato i tu se proizvodi 97% ukupne hrane Paxiuma. Ljudi ovoga dijela otoka žive na farmama ili u malim zajednicama. Najnaseljenije područje na sjeveru je dražesni stari grad Karnak.

NAPOMENA

97 % sve hrane u Paxiumu uzgaja se na Sjeveru

Južno od Srebrne rijeke tlo postaje brežuljkasto. Plemeniti metali, nafta i ugljen mogu se pronaći ispod površine. Ova regija ima razvijenu industriju te opskrbljuje Paxium, posebno sjeverni dio, hladnjacima, perlicama suđa, računalima i robom široke potrošnje. Južnjaci žive u gradovima od kojih je najveći glavni grad Tranquilla.

KARTA PAXIUMA

AKTIVNOST

Dizajnirajte zastavu i grb Paxiuma

Nakon nekoliko godina neovisnosti građani Paxiuma na referendumu su izglasali izradu nove zastave i grba koji će simbolizirati povijest, ali i karakter Paxiuma bez slika kolonijalizma. Podijelite se u dvije grupe sugrađana te kreirajte novu zastavu i grb.

U PAXIUMU OBJAVLJEN RAT

Žestoke borbe nakon objave rata u Paxiumu!

Nakon stoljeća mira, danas je u otočnoj državi Paxium izbio građanski rat. Stanovnici sjevernog ruralnog dijela zemlje, ogorčeni povijesnom diskriminacijom i visokim cijenama energenata, hrane i drugih proizvoda, uzeli su oružje i krenuli protiv industrijaliziranog juga bogatog naftom.

Pobunu vode pripadnici oružanih snaga pod vodstvom generala Cormia Graneste. U sinočnjem televizijskom obraćanju, general Granesta pozvao je sjevernjake na borbu protiv “apsurdno visokih cijena” i “arogantnog stava” vlade smještene na jugu prema ruralnom sjeveru.

Predsjednik Livia Solon odbija popustiti zahtjevima pobunjenika te optužuje Granestu za potpaljivanje situacije među „naivnom ruralnom populacijom“. Napetosti na otoku razbuktale su se ovaj tjedan nakon što je rulja provladinih građana i dužnosnika napala šest sjevernjaka koji pohađaju sveučilište u

južnom gradu Camaronu. Sjevernjaci su odgovorili napadom na vladine institucije i policijske postaje diljem svoje polovice otoka.

U svakom od ovih incidenata poginulo je nekoliko ljudi što je dovelo do službene pobune oružanih snaga generala Graneste protiv vlade. Prva bitka dogodila se ranije danas otprilike 80 km jugoistočno od Karnaka, na sjevernoj obali Srebrne rijeke. Otprilike 5000 vojnika vladinih postrojbi prešlo je rijeku te se sukobilo s pobunjeničkom vojskom, čija je brojnost navodno oko 3500 vojnika. Pojediniosti o bitci u ovom su trenutku nedostupne.

NAPOMENA

Pobunu vode članovi oružanih snaga kojima zapovijeda General Cormia Granesta.

U posljednjih nekoliko godina Paxium je izdvajao dvostruko više za potrebe vojske tako da u ovom trenutku obje strane imaju moderne zrakoplove i oružje, uključujući i vrlo precizne rakete i bombe. Ipak, na obje je strane ograničen broj obučenog vojnog osoblja.

VLADINA STRANA (JUG)

ULOGI

Predsjednik Solon	11
Vrhovni vojni zapovjednik	12
Predstojnik kabineta predsjednika	13
Proizvođač oružja	14
Ministar vanjskih poslova	15
Načelnik policije u Tranquilli	16
Ministar zdravstva	17
Ministar unutarnjih poslova	18
Sudac Vrhovnog suda	19
Vođa studentskog pokreta	20
Neutralni promatrač	21

PREDSJEDNIK SOLON

(KABINET VLADE)

Smatraš da je moguć dogovor između dviju strana, ali čvrsto si uvjeren da Paxium mora ostati ujedinjen. Ipak, u ovom trenutku nisi siguran što treba biti tvoj sljedeći korak pa tražiš savjet svog Kabineta.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Tražiš savjet Kabineta što znači da si potencijalno otvoren svima. Želiš zadržati jedinstvo Kabineta, ali nemoj se bojati djelovati i govoriti u skladu sa svojim uvjerenjima. Ne zaboravi, ti vjeruješ da je nacionalno jedinstvo jedina dostupna opcija.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Imaš dvije jake emocije:

- (1) Ti si ponosni paxiumski nacionalist koji želi održati jedinstvo države pod svaku cijenu tako da ne možeš dozvoliti pobuni da uspije; ali
  - (2) Bojiš se bi te svjetska javnost mogla držati odgovornim/odgovornom za ratne zločine kao što je to bilo s generalom Pinochetom u Čileu i predsjednikom Miloševićem u Jugoslaviji.
- Moraš ostati jak(a) ili ćeš izgubiti podršku svojih ljudi. Ne zaboravi da su uskoro i predsjednički izbori.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Predsjednika Solona:

Kao predsjednik bit ćeš domaćin sastanka Kabineta. Tvoj je zadatak omogućiti svima da kažu svoje mišljenje.

Kasnije ćeš voditi raspravu i glasovati o „pravilima ratovanja“ koje će Kabinet usvojiti. Neutralni promatrač će ti pomoći voditi ovaj proces.

Potakni ostale sudionike da naglase svoju ulogu dok pričaju.

Na primjer: “*Kao _____, ja smatram ...*”.

To će pomoći svima da shvate svoja stajališta i zapamte tko su.

Nekoliko puta trebat ćeš pročitati nešto cijelom Kabinetu. Sve pročitaj dvaput, polako i jasno.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

VRHOVNI VOJNI ZAPOVJEDNIK

(KABINET VLADE)

Želiš pobjeđivati u bitkama i zaštititi svoje vojnike. Pokušaj uvjeriti Predsjednika da ranjene, zatvorenike i civile s neprijateljske strane tretira nemilosrdno.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Pokušaj umanjiti sve Predsjednikove strahove vezane za kazneni progon te ga uvjeri da žestoko napadne sjevernjačke pobunjeničke snage.

Također, pokušaj pridobiti Predstojnika kabineta predjednika na svoju stranu.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Podržavaš predsjednika Solona samo dok se čini jakim. Smatraš da je međunarodna zajednica slaba ili nezainteresirana za vaš mali konflikt te se ne bojiš progona za ratne zločine nakon završetka rata.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Vrhovnog zapovjenika vojske

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Vrhovni vojni zapovjednik, ja ...”.

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

PREDSTOJNIK KABINETA PREDsjedNIKA

(KABINET VLADE)

Ti si cijeli život paxiumski “nacionalist“ i čitavu svoju karijeru radio si na razvoju i pomoći ljudima u svim dijelovima zemlje. Pokušaj uvjeriti Predsjednika da bude jak i odlučan u tretiranju protivnika nemilosrdno.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Svjestan si političkih ambicija Vrhovnog zapovjednika vojske te ga pod svaku cijenu želiš zadržati na strani Predsjednika.

Načelnik policije ti je ključni saveznik.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Bojiš se da bi se predsjednik mogao doimati slabim ukoliko bude blag prema ratnim zarobljenicima. Ostali generali bi ga mogli svrgnuti s vlasti.

Uz to si također beskrajno zabrinut za svoja dva sina koja su u vladinoj vojsci. Nadaš se da će kratki rat natjerati pobunjenike na pregovore što će znatno povećati šanse za preživljavanje tvojih sinova i njihov povratak kući.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Predstojnika kabineta predsjednika:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Predstojnik kabineta predsjednika, ja ...”.

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

PROIZVOĐAČ ORUŽJA

(KABINET VLADE)

Odgovoran si za povećanu industrijsku proizvodnju kako bi pomogao pobijediti u ratu. Smatraš kako bi ratni zarobljenici mogli biti od koristi kada bi ih se prisililo da rade u tvojoj tvornici. Pokušaj uvjeriti Predsjednika da to neće biti problem jer se prema zatvorenicima neće tako loše odnositi.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Pokušaj raditi s Predstojnikom kabineta predsjednika kako humanitarna pitanja ne bi stala na put onome što je najbolje za Paxium.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Ti si u raju! Posao ti je od početka konflikta porastao za 400%, a znaš da ćeš pomoću „besplatne” radne snage još više zaraditi. Tvoja tvornica može proizvesti mnogo veću količinu oružja nego sada. Vjeruješ da će dugotrajan rat biti dobar za ekonomiju i dati mogućnost Jugu da slomi pobunu.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Proizvođača oružja:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao proizvođač oružja i predstavnik industrije, ja ...”.

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

MINISTAR VANJSKIH POSLOVA

(KABINET VLADE)

Oduvijek imaš moć i utjecaj u paxiumskom društvu te si jedan od najpopularnijih članova vlade. Jedan si od ključnih vođa provladinih snaga te želiš pobijediti u ratu kako bi Paxium mogao ostati ujedinjena zemlja. Ipak, vjeruješ da sve odluke vezane za postupanje u ratu trebaju donositi civili kao ti, a ne vojska.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Ne dopusti da Vrhovni zapovjednik ili Ministar zdravstva nagovore predsjednika na nešto za što ti nisi siguran da je ispravno.

Ministar unutarnjih poslova i Sudac Vrhovnog suda mogu biti korisni saveznici.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

U ranijem si ratu izgubio dva sina i brata pa si posebno osjetljiv na potrebu zaštite nevinih osoba za vrijeme sukoba.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Ministra vanjskih poslova:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Ministar vanjskih poslova, ja ...”.

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

NAČELNIK POLICIJE U TRANQUILLI

(KABINET VLADE)

Tranquilla je glavni grad Paxiuma i ključan je za dobivanje rata protiv sjevernih pobunjenika. Vjeruješ kako je važno da tvoji građani budu uvjereni kako će vlada pobijediti pobunjenike.

Želiš ratne zarobljenike uposliti na farmama jer su zalihe hrane za vojsku ključne za pobjedu.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Pokušaj surađivati s Predstojnikom kabineta predsjednika i svima drugima koji podržavaju Predsjednika.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Lokalna politika u Paxiumu je pomalo korumpirana, a ti svoj položaj duguješ predsjedniku Solonu pa ga zato podržavaš u svim odlukama. Pokušaj razuvjeriti sve one koji se protive Predsjedniku.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Načelnika policije u Tranquilli:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Načelnik policije u Tranquilli, ja ...”.

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

MINISTAR ZDRAVSTVA

(KABINET VLADE)

Tvoje medicinsko obrazovanje i zakletva zahtijevaju da braniš svaki ljudski život i dostojanstvo, bez obzira na stranu kojoj pripada.

Pokušaj uvjeriti Predsjednika da humano tretira protivnike.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Pokušaj uvjeriti Ministra vanjskih poslova da ti pomogne uvjeriti predsjednika Solona da poštuje humanitarna načela. Ipak si suosjećajan i s onima koji žele da Predsjednik ostane jak kao što su Načelnik policije i Predstojnik kabineta predsjednika.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Usprkos svojim etičkim medicinskim načelima, suosjećajan si s onima koji nemilosrdno žele slomiti pobunu. Želiš da Paxium pobjeđuje i porazi sjevernjačku pobunu, ali ne pod cijenu ljudskih života.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Ministra zdravstva:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Ministar zdravstva, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

MINISTAR UNUTARNJIH POSLOVA

(KABINET VLADE)

Ti si bio jedna od ključnih osoba pri kreiranju Ustava Paxiuma i imaš puno prijatelja i članova obitelji na Jugu. Smatraš da se zemlja treba mirno ujediniti. Pokušaj uvjeriti Predsjednika da neprijatelje tretira humano i da počne pregovore sa sjevernjačkim pobunjenicima. Misliš da su kazneni progoni nakon rata vrlo izgledni zbog nastanka novog Međunarodnog kaznenog suda.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Pokušaj stvoriti savez sa Sucem Vrhovnog suda iako smatraš kako su njegovi interesi temeljeni na osobnom ekonomskom interesu. Također, jasno ti je koliko je važno dobiti podršku velikog i glasnog studentskog pokreta.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

General Granesta iz sjevernjačkih pobunjeničkih snaga tvoj je stari prijatelj. Ne podržavaš ovaj rat niti vjeruješ predsjedniku Solonu i njegovom vodstvu. Iskoristi svaku priliku da potkopaš predsjednikov autoritet i sljedbenike. Ti bi jednog dana želio biti predsjednik ujedinjenog Paxiuma.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Ministra unutarnjih poslova:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao ministar unutarnjih poslova, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

SUDAC VRHOVNOG SUDA

(KABINET VLADE)

Ti si domoljub koji vjeruje da Paxium mora ostati ujedinjen. Ipak, kao sudac protiviš se nehumanom tretmanu civila i zarobljenika. Pokušaj Predsjednika i ostale uvjeriti da slijede taj put.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Pokušaj stvoriti savez s Ministrom unutarnjih poslova i Ministrom vanjskih poslova

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Prije nego si postao sudac bio si na čelu rudarske korporacije i još uvijek imaš dionice u toj tvrtki kao i u drugima koje su vezane za rat. Protiviš se korištenju ratnih zarobljenika kao “besplatne” radne snage jer smatraš da će biti spori i nedovoljno vješti - to je glavni razlog tvojem protivljenju.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Suca Vrhovnog suda:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Sudac Vrhovnog suda, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

VOĐA STUDENTSKOG POKRETA

(KABINET VLADE)

Studenti su postali važna društvena sila na Jugu koja se zalaže za modernizaciju, a studenti diljem zemlje imaju veliku želju sudjelovati u procesima donošenja odluka. Mnogi od njih podržavaju predsjednika Solona i razloge za rat. Ipak, većina studenata želi mirovne pregovore i zabrinuti su do čega bi borba mogla dovesti. Ti ćeš podržati one aktivnosti za koje smatraš da su od najboljeg interesa za studente.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

VEZE

Pokušaj stvoriti savez sa svima koji žele veću jednakost i poštovanje za Sjevernjake, posebno onima koji su protiv dugog, krvavog rata i koji preferiraju pregovore i politička rješenja.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Tijekom godina bio si dio radikalnih studentskih demonstracija kao što su protesti vezani za slobodnu trgovinu i globalizaciju tako da voliš prosvjede, marševe i skupove. Ipak, u godinama si kada te mogu mobilizirati u oružane snage i poslati na bojište, a to ne želiš.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Vođu studentskog pokreta:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Vođa studentskog pokreta, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

NEUTRALNI PROMATRAČ

(KABINET VLADE)

Želiš smanjiti patnju vojnika i civila na obje sukobljene strane i nemaš nikakvih skrivenih namjera, sklonosti ni motiva vezanih za trenutni sukob. Tvoj je zadatak slušati, voditi bilješke o raspravama i nakon toga pomoći Kabinetu u dogovoru oko toga koja će “pravila ratovanja” usvojiti.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA KABINETA.

BILJEŠKE

za Neutralnog promatrača:

Nakon prve obavijesti s bojišta dobit ćeš daljnje informacije o tome kako pomoći Kabinetu osmisliti “pravila ratovanja”.

SAVJET

Nemaš nikakvih skrivenih sklonosti ni mišljenja o trenutnom sukobu.

UVODNI GOVOR PREDSDJEDNIKA SOLONA

Uvodni govor predsjednika Solona kabinetu Vlade

Pročitaj ovo energično i strastveno!!

Hvala svim članovima Ratnog kabineta što ste se okupili u tako kratkom roku.

Prije osam sati donio sam najtežu odluku u svome životu. Naredio sam našoj vojsci Paxiuma da u zoru prijeđe Srebrnu rijeku i napadne pobunjeničke snage vođene generalom Granestom. Donoseći ovu odluku znao sam da riskiram tisuće života naših mladih muškaraca i žena.

Iako smo presretni s vijestima o tome da se Sjevernjaci potpuno povlače, također je prisutna tuga - 300 naših vojnika je poginulo, a još je mnogo njih ranjeno.

Volio bih vam reći da neće biti više ubijanja, ali to nije moguće. Unatoč porazu, general Granesta nastavlja nam prkositi te se zakleo da se nikada neće predati. Pobunjenička vojska je sve snažnija i bit će još mnogo bitaka i krvoprolića prije nego Paxium ponovo bude u miru.

Tijekom jutrošnje bitke 100 naših vojnika je zarobljeno te moram reći kako sam izrazito zabrinut za njihovu sigurnost.

Pozvao sam vas sve kako biste mi pomogli donijeti izrazito tešku odluku. Kada je neprijatelj jutros pobjegao s bojnoga polja, za sobom je ostavio stotine ranjenih vojnika. Prije sat vremena naši su ranjenici prebačeni na sigurno, ali nismo ništa učinili za ranjene protivničke vojnike.

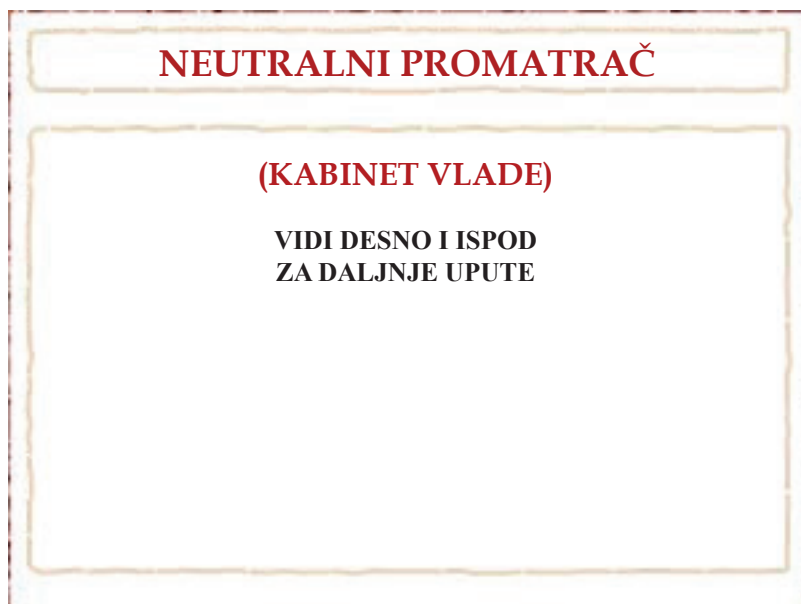
Naši zapovjednici na terenu ne mogu odlučiti o tome što učiniti s tim ljudima. Moram donijeti odluku vezanu za brigu o ovim zarobljenicima i što prije o njoj informirati zapovjednike.

Da sumiram, 300 naših hrabrih vojnika je poginulo, 100 ih je zarobljeno i stotine ozlijeđenih neprijatelja sa Sjevera leže ozlijeđeni na bojnom polju.

ŠTO MISLITE DA BIH TREBAO NAPRAVITI?

DALJNJE UPUTE ZA NEUTRALNOG PROMATRAČA

Članovi Kabineta sad će nekoliko minuta međusobno pregovarati s ciljem pronalaska saveznika i planiranja strategije za raspravu na sljedećem zasjedanju Kabineta.

Ovo vrijeme iskoristi za pregledavanje svojih bilješki i pripremanje za sljedeće zasjedanje Kabineta kada ćeš s Predsjednikom raditi na tome da grupa donese neka pravila ratovanja.

Kabinet trenutno donosi vrlo teške odluke vezane uz vlastito ophođenje za vrijeme sukoba. Kao neutralni promatrač, vrijeme je pomogneš grupi oblikovati pravila ratovanja koja će voditi njihovo vojno ophođenje.

Koristeći bilo koje bilješke koje si prikupio/prikupila, pomози voditi Kabinet kroz ove pregovore, imajući na umu da svaka osoba u Kabinetu ima određene stavove i perspektivu s obzirom na njihov položaj u Kabinetu.

Moraš ostati neutralan/neutralna, ali to ne znači da trebaš šutjeti. Ti imaš određen cilj: pomoći u smanjenju patnje svih onih pogođenih ratom te pomoći i jednoj i drugoj strani da pristanu na humanitarna pravila ratovanja.

Daj svoje prijedloge i pitaj Kabinet mogu li prihvatiti pravila koja će koristiti žrtvama obje strane.

Potakni predsjednika Solona da ti pomogne u usmjeravanju Kabineta da donese i prihvati ova pravila ratovanja. Predloži da budeš neutralni posrednik u pregovorima kako bi obje strane usuglasile pravila.

Nakon sastanka sa svojim pandanom sa Sjevera, predstavit ćeš njihove ideje predsjedniku Solonu i Kabinetu. Nakon što Kabinet raspravi o idejama koje si donio/donijela od Revolucionarnog vijeća Sjevera, usmjerit ćeš Kabinet prema finalnom glasovanju o pravilima ratovanja.

OBAVIJEST S BOJIŠTA - #1

Poštovani predsjedniče:

Južno od Srebrne rijeke blizu Camarona uhvatili smo grupu pobunjenika koji su krenuli u napad. Uzeli su pet civila iz Paxiuma kao taoce te su ih smaknuli prije nego što su se predali našim postrojbama.

Vjerujemo da protivnički zarobljenici imaju znanje o protivničkim planovima i taktikama za naredne operacije. Ti zarobljenici zasad odbijaju odgovoriti na pitanja i dati informacije. Tražimo dopuštenje da njihovo zatočenje držimo u tajnosti te da ih slobodno ispitujeemo.

Nepotvrđena izvješća kažu kako su dio teško naoružanih pobunjeničkih snaga i dvanaestogodišnja djeca koja su drogirana kako bi ih se ohrabrilo i potaknulo njihovu ovisnost. Kako da se odnosimo prema ovoj djeci vojnicima ako se susretnemo s njima?

Borba je žestoka i ima mnogo žrtava. Hitno trebamo veliko pojačanje u ljudstvu. Možda bismo trebali razmisliti o regrutiranju naših mladih u redove vojske.

Čekamo Vaše naredbe.

PROČITAJ DRUGI PUT!!

OBAVIJEST S BOJIŠTA - #2

Poštovani predsjedniče,

Pobunjeničke snage se grupiraju na periferiji Karnaka. Civili su pobunjenicima dali hranu i medicinsku pomoć za vrijeme prvog povlačenja.

Zračne snage traže dopuštenje da bombardiraju žitnice, branu u Karnaku te glavni most i na taj način civilima onemoguće pristup hrani i vodi.

Alternativno rješenje je da bombardiramo veći broj kuća, za primjer svima koji imaju namjeru surađivati s neprijateljima.

Situacija postaje bezizlazna te tražimo dopuštenje da postavimo protupješačke mine. To će prestrašiti civile i onemogućiti im kretanje, a ujedno će i spriječiti pobunjeničku vojsku da uđu u grad.

No, to bi bila povreda Konvencije u Ottawi iz 1997. koja zabranjuje korištenje protupješačkih mina, koju je Paxium potpisao.

Čekamo Vaše naredbe.

PROČITAJ DRUGI PUT!!

POBUNJENIČKA STRANA (SJEVER)

ULOGI

General Granesta	27
Pukovnik Nalgar	28
Vođa koalicije poljoprivrednika	29
Generalov osobni savjetnik	30
Predsjednica Saveza žena	31
Gradonačelnik Karnaka	32
Glavni kapelan	33
Sveučilišni profesor	34
Predsjednik sindikata	35
Vođa studentskog pokreta	36
Neutralni promatrač	37

GENERAL GRANESTA

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Ti istinski vjeruješ u cilj koji tvoje revolucionarne snage žele postići i da je građanski rat jedina preostala opcija koja može natjerati Vladu Juga da Sjever tretira pošteno i jednako Jugu. Trenutno nisi siguran/sigurna što bi trebao biti tvoj sljedeći potez te tražiš savjet Vijeća revolucionara.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Tražiš savjet Vijeća pa si potencijalno otvoren prema svima. Želiš održati jedinstvo Vijeća, ali ne ustručavaš se djelovati i govoriti u skladu sa svojim uvjerenjima. Ne zaboravi kako smatraš da je rat jedina dostupna opcija.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Imaš dvije jake emocije:

- (1) Cijeli se život kao Sjevernjak osjećaš potlačeno, stoga ti je dosta da se Južnjaci prema tebi i tvojim ljudima nepošteno ponašaju. Pobuna protiv Solonove vlade tvoja je ideja; ali;
- (2) Bojiš se da bi te svjetska javnost mogla držati odgovornim/odgovornom za ratne zločine kao što je to bilo s generalom Pinochetom u Čileu i predsjednikom Miloševićem u Jugoslaviji. Moraš održati imidž snage, inače bi te ostali generali mogli pokušati smijeniti.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Generala Granestu:

S obzirom da si na čelu Revolucionarnog vijeća, vodit ćeš ovaj sastanak. Tvoj je zadatak omogućiti svima da kažu svoje mišljenje.

Kasnije ćeš voditi raspravu i glasovati o „pravilima ratovanja“ koje će Kabinet usvojiti. Neutralni promatrač će ti pomoći voditi ovaj proces.

Potakni ostale sudionike da naglase svoju ulogu dok pričaju.

Na primjer: “*Kao _____, ja smatram...*”.

To će pomoći svima da shvate svoja stajališta i zapamte tko su.

Nekoliko puta trebat ćeš pročitati nešto cijelom Vijeću. Sve pročitaj dvaput, polako i jasno.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

PUKOVNIK NALGAR

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Na čelu si Sjevernih vojnih snaga te želiš pobijediti u bitkama i zaštititi svoje vojnike. Pokušaj nagovoriti Generala da ranjenike protivnika, zatočenike i civile tretira bez milosti.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Pokušaj otkloniti strahove Generala da će mu suditi i uvjeri ga da snažno napadne snage Juga.

Pokušaj pridobiti i Generalovog osobnog savjetnika na svoju stranu.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Podržavaš generala Granestu samo dok se čini jakim. Smatraš da je međunarodna zajednica slaba ili nezainteresirana za vaš mali konflikt te se ne bojiš progona za ratne zločine nakon završetka rata.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Pukovnika Nalgara:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Pukovnik zadužen za oružane snage, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

VOĐA KOALICIJE POLJOPRIVREDNIKA

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Poljoprivredna proizvodnja ključna je za uspjeh rata, a ti si glavni / glavna u upravljanju ovim sektorom. Žetva se bliži i svaka pomoć ti je dobrodošla. Pokušaj uvjeriti Generala kako bi zatočenici mogli dobro poslužiti kao radnici.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Pokušaj se udružiti s Generalovim osobnim savjetnikom i sa što više drugih članova koji dijele tvoje mišljenje kako bi osigurao/ osigurala da humanitarna pitanja ne budu na putu onome što je najbolje za Sjever.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Očajnički želiš svoja četiri sina i sinove drugih poljoprivrednika dovesti kući jer si svjestan koliko brutalan rat postaje. Vjeruješ kako će kratak rat uzrokovati brojne žrtve Vladinih snaga i natjerati Predsjednika na pregovore s Generalom Granestom.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Vođu koalicije poljoprivrednika:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Vođa koalicije poljoprivrednika, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

GENERALOV OSOBNI SAVJETNIK

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Cijeli svoj život si „nacionalist“ Sjevernog Paxiuma i cijelu svoju karijeru posvetio/ posvetila si razvoju svojih ljudi na Sjeveru.

Pokušaj nagovoriti Generala da nastupa snažno i odlučno te da neprijatelja tretira bez milosti.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Svjestan si političkih ambicija Pukovnika Nalgara te ćeš se potruditi da bude i ostane na strani Generala Granesta.

Gradonačelnik Karnaka ti je ključni saveznik.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Bojiš se da bi general mogao ispasti slab ukoliko bude blag prema ratnim zatvorenicima. Drugi bi ga generali mogli smijeniti.

Osim toga, neizmjereno si zabrinut/zabrinuta za svoja dva sina koji su dio generalove pobunjeničke vojske. Nadaš se kako će kratak rat prisiliti Vladu na pregovore te da će se time povećati šanse da tvoji sinovi prežive rat i vrate se kući.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Vođu koalicije poljoprivrednika:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Osobni savjetnik generala Graneste, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

PREDSJEDNICA SAVEZA ŽENA

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Žene su uvijek bile na istaknutim položajima u paxiumskom društvu što se pogotovo vidi na Sjeveru. Tvoja je grupa imala ključnu ulogu u začetku „oslobodilačkog rata“ protiv Juga. Želiš da Sjever pobijedi u ratu, ali isto tako smatraš da sve odluke oko provedbe rata trebaju donijeti civili poput tebe, a ne vojska.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Ne dopusti Pukovniku Nalgaru niti Kapelanu da Generala nagovore na nešto što ti ne smatraš ispravnim.

Sveučilišni profesor i Predsjednik sindikata mogli bi ti biti vrijedni saveznici.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Izgubila si muža i dva sina u prethodnom ratu i zbog toga imaš potrebu zaštititi nevine ljude tijekom oružanih sukoba.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Predsjednicu Saveza žena:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Predsjednica Saveza žena, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

GRADONAČELNIK KARNAKA

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Karnak je najveći grad Sjevera i ima ključnu ulogu u ratu. Smatraš kako je neophodno da ljudi Karnaka vjeruju u pobjedu u ratu protiv Vladine vojske. Želiš da ratni zatvorenici rade u tvornicama oružja i opreme koja je potrebna kako bi pobijedili u ratu.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Pokušaj se udružiti s Generalovim osobnim savjetnikom i bilo kime tko podupire Generala.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Lokalna politika Sjevera je pomalo korumpirana te ti svoju poziciju gradonačelnika duguješ pokroviteljstvu Generala Graneste.

Podupireš svaku odluku Generala. Pokušaj odvratiti sve koji se protive Generalu.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Gradonačelnika Karnaka:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Gradonačelnik Karnaka, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

GLAVNI KAPELAN

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Ti si Glavni kapelan za sve vojne snage koji su u savezu s Generalom Granestom. Tvoja vjerska uvjerenja zahtijevaju da braniš dostojanstvo svih ljudi, bez obzira na kojoj se strani nalaze. Pokušaj nagovoriti Generala da se humano odnosi prema neprijatelju.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Pokušaj pridobiti Predsjednicu Saveza žena da zajedno nagovorite Generala Granestu da poštuje humanitarna načela. Također se slažeš s onima koji žele da General ostane snažan, kao Gradonačelnik i Generalov osobni savjetnik.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Unatoč svojim vjerskim zavjetima, tijekom cijele svoje karijere si vojni kapelan. Naklonjen si onima koji Vladu na Jugu žele natjerati da poštuju i dijele resurse sa Sjevernjacima.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Glavnog kapelana:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Glavni kapelan Sjevernih snaga, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

SVEUČILIŠNI PROFESOR

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Imao si ključnu ulogu u kreiranju Ustava Paxiuma prije puno godina. Imaš puno prijatelja i rodbine na Jugu. Smatraš da se Paxium treba ujediniti na miran način. Pokušaj uvjeriti Generala da neprijatelje tretira humano i započne pregovore s Vladom Juga. Uvjeren si da će progoni zbog ratnih zločina odvijati nakon rata zbog uspostave novog Međunarodnog kaznenog suda.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Pokušaj ostvariti savez s Predsjednikom sindikata, iako sumnjaš u njegovu etičnost jer smatraš da gleda samo svoj ekonomski interes. Prepoznaješ i potrebu da pridobiješ potporu velikog i glasnog studentskog pokreta.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Predsjednik Južne vlade, Solon, ti je stari prijatelj. Ne podržavaš ovaj rat niti vjeruješ u vodstvo Generala Graneste tako da iskoristi svaku priliku da potkopavaš njega i ljude koji ga podržavaju. Želio bi biti predsjednik ujedinjenog Paxiuma jednoga dana.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Sveučilišnog profesora:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao sveučilišni profesor i stručnjak za pravo, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

PREDSJEDNIK SINDIKATA

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Industrijska proizvodnja Sjevera je vrlo slaba, a tebi je povjerena odgovornost da povećaš proizvodnju tijekom rata. Ti si si domoljub, ali se protiviš nehumanom ponašanju prema ratnim zarobljenicima i civilima.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Pokušaj ostvariti savez s Kapelanom i Predsjednicom Saveza žena.

Također podupireš Koaliciju poljoprivrednika jer je rad u poljoprivredi „humaniji“ od posla u industriji.

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Ne želiš da ratni zarobljenici rade u tvornicama, uzimaju posao tvojim ljudima i odrađuju ga nekvalitetno. To je glavni razlog zbog kojeg si „zabrinut“ za dobrobit zarobljenika.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Predsjednika sindikata:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“*Kao Predsjednik sindikata, ja...*”.

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

VOĐA STUDENTSKOG POKRETA

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Studenti su postali jaka društvena sila tijekom modernizacije Sjevera. Studenti diljem zemlje imaju snažnu želju sudjelovati u procesu donošenja odluka. Mnogi studenti podupiru Generala Granestu i razloge za pobunu. Unatoč tome, mnogi studenti žele mirne pregovore i istinski su zabrinuti za smjer u kojemu ovaj sukob ide. Poduprijet ćeš one aktivnosti i odluke za koje smatraš da su u najboljem interesu studenata.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

VEZE

Pokušaj ostvariti savez sa svima koji žele postići jednakost, ali uz poštovanje Vlade Juga te pogotovo s onima koji su protiv dugog i krvavog rata, a za pregovore i politička rješenja

JOŠ JEDNOM, OVO SU PRIVATNE INFORMACIJE KOJE TE TREBAJU VODITI PREMA STVARANJU SAVEZA.

SKRIVENA SKLONOST

Tijekom godina bio si dio radikalnih studentskih demonstracija kao što su protesti vezani za slobodnu trgovinu i globalizaciju tako da voliš prosvjede, marševe i skupove.

Ipak, u godinama si kada te mogu mobilizirati u oružane snage i poslati na bojište, a to ne želiš.

ZADRŽI OVO ZA SEBE – OVO NISU JAVNE INFORMACIJE KOJE TREBAŠ PODIJELITI S DRUGIMA.

BILJEŠKE

za Vođu studentskog pokreta:

Prvih nekoliko puta kada pričaš počni s:

“Kao Vođa studentskog pokreta, ja...”

To će pomoći svima da shvate tvoja stajališta i zapamte tko si.

SAVJET

Igraj ovu ulogu što uvjerljivije možeš, na temelju položaja i uvjerenja svog lika – čak i ako su te ideje različite od tvojih osobnih.

NEUTRALNI PROMATRAČ

(REVOLUCIONARNO VIJEĆE)

Želiš smanjiti patnju vojnika i civila na obje sukobljene strane i nemaš nikakvih skrivenih namjera, sklonosti ni motiva vezanih za trenutni sukob. Tvoj je zadatak slušati, voditi bilješke o raspravama i nakon toga pomoći Vijeću u dogovoru oko toga koja će “pravila ratovanja” usvojiti.

RECI OVO SVOJIM RIJEČIMA OSTALIM ČLANOVIMA VIJEĆA.

BILJEŠKE

za Neutralnog promatrača:

Nakon prve obavijesti s bojišta dobit ćeš daljnje informacije o tome kako pomoći Vijeću osmisliti “pravila ratovanja”.

SAVJET

Nemaš nikakvih skrivenih sklonosti ni mišljenja o trenutnom sukobu.

UVODNI GOVOR GENERALA GRANESTE

Uvodni govor Generala Graneste Revolucionarnom vijeću

Pročitaj ovo energično i strastveno!!

Hvala svim članovima ratnog vijeća što smo se okupili u ovako kratkom roku.

Prijatelji, donosim vam vijesti s bojišta. Kao što znate, jutros je vojska tiranina Solona pokrenula kukavički napad na naše hrabre borce. Iako sam nebrojeno puta ponudio pregovore s vladom, južnjačka je vojska prešla Srebrnu rijeku i ubila više od 400 naših hrabrih vojnika.

Iako smo bili brojčano nadjačani skoro dva prema jedan, naši se vojnici hrabro bore i novoregrutirani vojnici dolaze kako bi zamijenili one koji su pali.

Južnjaci su se povukli na obalu rijeke i za sada nisu prijetnja našim vojnim snagama. No, brinemo za naše ranjene vojnike koji su sada zarobljeni. Šire se glasine da vladine snage provode masovna smaknuća ranjenika.

Primili smo radarska izvješća o vladinim špijunskim avionima koji lete iznad Karnaka i njegovih predgrađa. Vjerojatno se pripremaju za bombardiranje danas ili sutra.

Naši su vojnici zarobili 100 neprijateljskih vojnika. Sada vas moram tražiti za savjet kako se ponašati prema tim ratnim zarobljenicima. Naše obavještajne službe žele ispitati zarobljenike kako bi prikupili informacije o vojsci Juga. Traže odriježene ruke u provođenju tih ispitivanja.

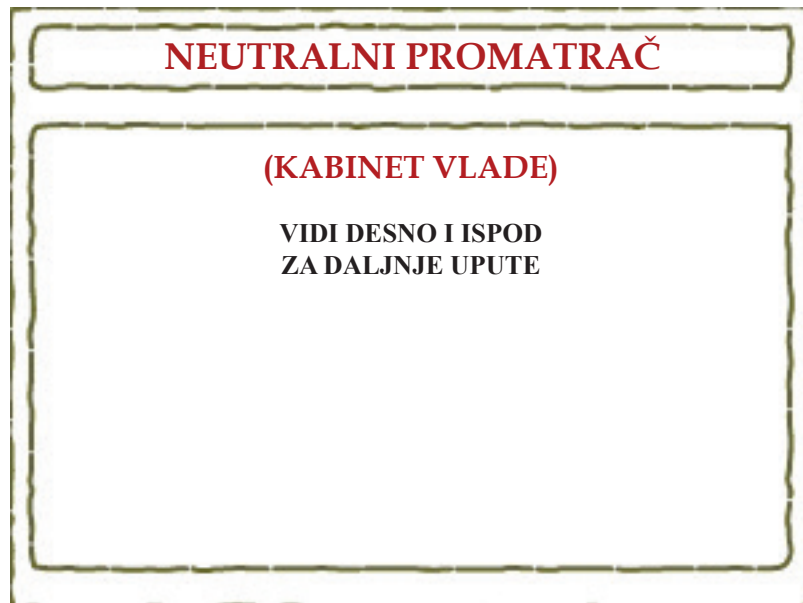
Naš zapovjednik na bojištu pita treba li zarobljenicima pružiti potpunu liječničku pomoć i sve pune obroke. U opasnosti smo od nedostatka hrane za našu vojsku i civile ukoliko Zračne snage Juga bombardiraju naša skladišta i žitnice.

Da sumiramo, 400 naših hrabrih boraca je poginulo, a mi smo zarobili 100 Južnjaka. S obzirom na situaciju, trebamo odlučiti hoćemo li ih nahraniti i kako ćemo ih ispitati.

ŠTO MISLITE DA BIH TREBAO NAPRAVITI?

DALJNJE UPUTE ZA NEUTRALNOG PROMATRAČA

Članovi Kabineta sad će nekoliko minuta međusobno pregovarati s ciljem pronalaska saveznika i planiranja strategije za raspravu na sljedećem zasjedanju Kabineta.

Ovo vrijeme iskoristi za pregledavanje svojih bilješki i pripremanje za sljedeće zasjedanje Kabineta kada ćeš s Predsjednikom raditi na tome da grupa donese neka pravila ratovanja.

Kabinet trenutno donosi vrlo teške odluke vezane uz vlastito ophođenje za vrijeme sukoba. Kao neutralni promatrač, vrijeme je pomogneš grupi oblikovati pravila ratovanja koja će voditi njihovo vojno ophođenje.

Koristeći bilo koje bilješke koje si prikupio/prikupila, pomози voditi Kabinet kroz ove pregovore, imajući na umu da svaka osoba u Kabinetu ima određene stavove i perspektivu s obzirom na njihov položaj u Kabinetu.

Moraš ostati neutralan/neutralna, ali to ne znači da trebaš šutjeti. Ti imaš određen cilj: pomoći u smanjenju patnje svih onih pogođenih ratom te pomoći i jednoj i drugoj strani da pristanu na humanitarna pravila ratovanja.

Daj svoje prijedloge i pitaj Kabinet mogu li prihvatiti pravila koja će koristiti žrtvama obje strane.

Potakni predsjednika Solona da ti pomogne u usmjeravanju Kabineta da donese i prihvati ova pravila ratovanja. Predloži da budeš neutralni posrednik u pregovorima kako bi obje strane usuglasile pravila.

Nakon sastanka sa svojim pandanom sa Sjevera, predstaviti ćeš njihove ideje predsjedniku Solonu i Kabinetu. Nakon što Kabinet raspravi o idejama koje si donio/donijela od Revolucionarnog vijeća Sjevera, usmjerit ćeš Kabinet prema finalnom glasovanju o pravilima ratovanja.

Generale Granesta:

Deset ranjenih zarobljenika vojske Paxiuma je na samrti, ali zalihe hrane i medicinskih potrepština su niske. Molimo upute, trebamo li hraniti i liječiti ratne zarobljenike ili ne.

Vjerujemo kako neprijateljski zarobljenici znaju koliko su jake neprijateljske trupe i planove o nadolazećim vojnim akcijama Juga. Zasada su zarobljenici odbili dati bilo kakve informacije. Tražimo dopuštenje da zadržimo njihovo zarobljavanje u tajnosti te da ih ispitujemo odriješenih ruku.

Veliki je broj žrtava među našim borcima, a pristigle zamjene nisu dovoljne da odvrate neprijatelja. Zapovjednici žele pokrenuti regrutaciju domoljubne mladeži između 12 i 18 godina kako bi se pridružili borbi za slavu Sjevera.

Molim hitan odgovor na poslane upute.

Čekamo Vaše naredbe.

PROČITAJ DRUGI PUT!!

Generale Granesta:

Naši zapovjednici s bojišta predlažu napad preko rijeke na grad Camaron kao odgovor na napad na civile Sjevera. Zapovjednici žele zapaliti grad kao upozorenje civilima da ne surađuju s vojskom Juga.

Alternativa ovom rješenju je prisilno iseliti civile iz grada i potjerati ih prema jugu i zapadu u smjeru glavnog grada Tranquille.

Također postoje informacije da vojska Paxiuma postavlja protupješačke mine unutar i oko Karnaka, što direktno krši Konvenciju iz Ottawe iz 1997. godine, koja strogo zabranjuje korištenje protupješačkih mina, a koju je Paxium potpisao.

Borba je žestoka. Potrebno nam je više oružja da bismo porazili vladine vojne sile. Trebali bismo uzeti u obzir korištenje kakvog kod oružja možemo nabaviti, uključujući i protupješačke mine te možda i bombe s osiromašenim uranom.

Molim da se hitno izjasnite o ovim temama.

PROČITAJ DRUGI PUT!!

REFLEKSIJA NA AKTIVNOST

UVOD

Temeljita refleksija na aktivnost apsolutno je nužna kako bi *Paxium* bio smisleno i trajno iskustvo učenja. Nažalost, primamljivo je i suviše lagano veći naglasak staviti na, i ostaviti više vremena za samu aktivnost igre uloga nego refleksiju i rasprave nakon aktivnosti.

Ugrubo, refleksija bi trebala trajati **barem toliko dugo kao** dio igranja uloga. (Vidi *Paxium kronologija*, stranica 5). Preporučamo temeljito pročitati članak *Ciklus iskustvenog učenja* (stranica 51) prije početka planiranja. Svi moderatori trebali bi biti vrlo dobro upoznati s pristupom i procesom refleksije koji doista oživljava učenje.

Kao sažetak, opisani i preporučeni proces refleksije podijeljen je na tri etape:

1. **Obrada** (“Što?”) - rasprava o aktivnostima i grupnoj dinamici aktivnosti
2. **Generalizacija** (“Pa što?”) - povezivanje onog što se dogodilo tijekom igre uloga sa sukobima u stvarnom svijetu, ratnim zločinima međunarodnim poveljama i političkim izazovima
3. **Primjena** (“Što sad?”) - usmjeravanje sudionika prema promjeni u budućem ponašanju u smislu neprekidnog učenja i praktičnih radnji koje mogu poduzeti, na osnovu lekcija koje su naučili tijekom rasprave o aktivnosti (obrade) i generalizacije.

Članak *Ciklus iskustvenog učenja* opisuje načela iza gornje tri etape kao i pristup te primjere pitanja za refleksiju svake. Međutim, Moderatori trebaju stvoriti i vježbati postavljanje vlastitih pitanja prije provođenja *Paxiuma*. Sljedeći dio, *Bilješke za Moderatore i Voditelje* (stranica 44), pruža specifično usmjerenje i pitanja.

Tijekom etape **Obrade**, Moderatori trebaju iz sudionika izvući što je moguće više iskustva i znanja o ključnim elementima aktivnosti igre uloga – što su sudionici mislili, osjećali, rekli, vidjeli i učinili – i pripremiti ih da aktivnost ostave iza sebe i krenu u stvarni svijet, izvan svijeta stvarnosti *Paxiuma*.

Tijekom etape **Generalizacije**, počinjemo postavljati temelje za istraživanje humanitarnog prava, u povijesnom i trenutnom kontekstu, nadograđivati iskustvo koje su stekli igranjem svojih uloga, donoseći odluke koje se tiču civila, zarobljenika, oružja i strategija borbe te u konačnici donošenja nekakvih „pravila ratovanja“.

Želimo uspostaviti vezu između pojedinačnog humanitarnog čina i potrebe za međunarodnim pravom koje štiti i pomaže onima koji su na koje rat utječe. Također želimo pomoći sudionicima s duhom i osnovnim sadržajem humanitarnog prava u njegovom trenutnom obliku. Koristimo listić *Osnovna pravila međunarodnog humanitarnog prava* jer je lako čitljiv i pogodan sažetak MHP ili trenutnih pravila ratovanja. Također, želimo istražiti evoluciju zaštite žrtava rata i kaznenog progona ratnih zločina te iskreno istražiti izazove s kojima se svijet u ovom području još suočava.

Za većinu ljudi, svijet humanitarnog prava je nepoznanica pa je etapa **Primjene** usmjerena prvo prema koracima koje sudionici mogu poduzeti da nastave učiti, a zatim i prema akcijama u vlastitim zajednicama.

Format koji je ovdje predložen za provođenje aktivnosti temelji se na četiri istovremene igre koje se sastoje od otprilike 88 sudionika (4 x 22). Tijekom etape Obrade i početnog dijela Generalizacije, najbolje je raditi u manjim skupinama od 11 ili 22 kako bi se osigurao veći stupanj sudjelovanja u raspravama. Za drugi dio generalizacije smo spojili dvije igre (44 sudionika). (Vidi *Bilješke za Moderatore i Voditelje*, koje slijede). Obično spojimo čitavu skupinu (u našem slučaju, 88) za etapu Primjene i za gosta predavača.

BILJEŠKE ZA MODERATORE I VODITELJE

“Vruća” refleksija: inicijalna razmjena najvažnijih iskustava iz aktivnosti (Sjever i Jug razdvajaju se u skupine od 11 sa svojim voditeljima)

Recite svima da uklone svoje oznake s imenima likova što će simbolizirati napuštanje svoga identiteta. Voditelji trebaju objasniti razloge za to (npr. uklanjamo oznake likova kako bismo o aktivnosti mogli raspravljati bez napetosti vezanih uz pojedine uloge.)

- Kakvo vam je bilo ovo iskustvo? Misli li netko slično? Različito?
- Kakvi su vam bili likovi koji su vam dodijeljeni?
- Kako je bilo raspravljati s ostalim likovima?
- Koji je za vas bio najzanimljiviji dio ove simulacije? ... a najizazovniji?

Obrada: rasprava o samoj aktivnosti i grupnoj dinamici (Sjever i Jug (njih 22), zajedno s voditeljima, okupljaju se u zajedničkoj prostoriji)

Prođimo kroz ovu aktivnost korak po korak.

1. Kako vam se svidjela aktivnost u kojoj ste izrađivali zastavu i grb?
2. Jeste li bili zadovoljni s onim što ste izradili?
3. Jeste li imali osjećaj zajedništva s ostalim sugrađanima?
4. Kako ste se osjećali kada ste bili razdvojeni zbog građanskog rata?
5. Jeste li se mogli uživjeti u lik koji vam je bio dodijeljen? Zašto da ili zašto ne?
6. Kako ste balansirali između svojih “skrivenih sklonosti” i onoga što ste mogli javno iznijeti?
7. Što se dogodilo nakon što je stigla prva obavijest/vijest?
(Ponovo pročitajte obavijesti i vijesti identificirajući razlike među njima)
8. Kako vam je bilo stvarajući saveze s drugim likovima?
9. Kakav je bio proces odlučivanja o postupanjima nakon prve obavijesti/vijesti?
10. Je li bilo teško postići konsenzus oko pravila ratovanja? Zašto?
11. Što se dogodilo nakon što je stigla druga obavijest/vijest?
12. Je li vas frustriralo to što ne znate što se događa na drugoj strani?
13. Što se događalo kada ste pokušali kreirati pravila o vlastitom ponašanju u ratu?
(Zamolite neutralne promatrače da iznesu svoja opažanja i iskustva)
14. Oko kojih ste se pravila uspjeli dogovoriti i zašto baš ta pravila?
(Koristite flipchart kako bi sudionici svoja pravila mogli povezati sa Ženevskim konvencijama.)

Generalizacija: povezivanje situacija koje su se dogodile u igri sa situacijama i događajima iz stvarnosti

(Nastavite s grupama Sjevera i Juga te moderatorima zajedno)

1. Mislite li da stvaranje pravila ratovanja zapravo opravdava ratovanje?
2. Zašto jednostavno rat ne zabranimo zakonom?
3. Zaslužuje li protivnik u ratu biti zaštićen? Zašto? Kada?
4. Može li napad na civile ili nečovječno postupanje prema njima ikada biti opravdano?
5. Postoje li mjesta koja ne bi trebalo napadati? Zašto?
6. Ako pobjeđujem u ratu, zašto bih poštovao pravila koja ograničavaju moje postupanje?
7. Tko zaslužuje posebnu zaštitu za vrijeme sukoba?
8. Što je s mojim “neprijateljima”?

Istraživanje humanitarnog prava

(Sada se dvije igre (44) zajedno sa svojim moderatorima trebaju spojiti u veliku grupu)

1. Humanitarni čin
  - Može li netko dati primjer **humanitarnog čina** koji ste napravili, svjedočili ili bili njegov korisnik? Još netko?
  - Što je karakteriziralo taj čin da bismo ga mogli nazvati humanitarnim? Humanitarni čin:
    - Štiti ljudski život i dostojanstvo,
    - Obično je usmjeren prema nekome kome inače ne bi pomogli niti ga zaštitili,
    - Može uključivati osobni rizik ili gubitak.
2. Pravo o ljudskim pravima i humanitarno pravo
  - Definirajte i objasnite vezu između **humanitarnog prava i ljudskih prava**:
    - Oboje postoje kako bi zaštitili ljudski život i dostojanstvo.
    - **Pravo o ljudskim pravima** primjenjuje se uvijek, što znači da se nastavlja primjenjivati i u situacijama oružanog sukoba. Također, pravo o ljudskim pravima omogućava vladama država suspendiranje pojedinih prava u situacijama velikih kriznih situacija koje u opasnost dovode život stanovnika, primjerice u situacijama oružanih sukoba.
    - **Humanitarno pravo** poseban je set pravila koji se primjenjuje **isključivo** u situacijama oružanih sukoba (međunarodnih i ne-međunarodnih). Njegova je svrha zaštita života, zdravlja i dostojanstva onih koji ne sudjeluju ili više ne sudjeluju u neprijateljstvima te ograničavanje metoda ratovanja.
    - Najvažniji dokumenti su **Ženevske konvencije** iz 1949. i **Dopunski protokoli** Ženevskim konvencijama iz 1977. i 2005. Ipak, postoje i drugi međunarodni ugovori koji tvore humanitarno pravo, posebno oni koji reguliraju nedopušteno oružje.

3. Podijelite listić: *I RAT IMA GRANICE: Osnovna pravila međunarodnog humanitarnog prava.*

- Humanitarno pravo je skup pravila vezanih za sukob.
- Recite sudionicima da pomoću listića, u parovima rasprave o tome koja su pravila humanitarnog prava ili “pravila ratovanja” prekršena tijekom igre uloga Paxium?
- Mislite li da se ta pravila više krše ili poštuju?
- Kako se provode ta pravila?

4. Procesuiranje ratnih zločina

- Ukratko objasnite potrebu i izazove u provođenju humanitarnog prava. Primjerice:
  - Suđenja u Nürnbergu i Tokiju nakon Drugog svjetskog rata
  - Teškoće u stvaranju stalnog međunarodnog suda tijekom Hladnoga rata
  - ad hoc (specifični i privremeni) sudovi za ratne zločine za bivšu Jugoslaviju, Ruandu i Sierra Leone koje je utemeljio UN
  - Slučaj Pinochet
  - Uhićenje i suđenje Miloševiću i ideja univerzalne jurisdikcije
  - Stvaranje stalnog Međunarodnog kaznenog suda (ICC)
  - Trenutne/nedavne situacije i stvarnosti

5. Pitanja o “pravilima ratovanja”

- **Koja je svrha ovih pravila ako se ne poštuju?**
  - Međunarodna zajednica pokušava mijenjati ponašanja vezana za zaštitu humanitarnih i ljudskih prava pojedinaca. Često slušamo o situacijama kada se ova pravila nisu poštovala, a rijetko o slučajevima kada jesu što je većinu vremena. Iako nisu savršeno poštovana, ova pravila štite mnoge ljude.

NAPOMENA: Crveni križ ulaže velike napore kako bi educirao vlade i oružane snage o humanitarnom pravu te potaknuo njihovo provođenje.

- **„Analogija vožnje“**
(Povezati individualni humanitarni čin s formalnim svijetom ljudskih prava i humanitarnog prava)
  - Većina ljudi vozi s poštovanjem, uvažavanjem i brigom.
  - Ipak, postoji manjina ljudi koji voze prebrzo, nesmotreno, sebično, a neki čak ulaze i u opasna ponašanja na cesti kao što je utrkivanje.
  - Iz tog razloga imamo zakone i organe reda kako bismo ljude zaštitili od ovakvog ponašanja.
  - Svrha zakona i organa reda jest spriječiti zlouporabu putem educiranja ljudi, ali i propisivanja stvarnih sankcija za one koji krše zakone.
  - Slično je i s ljudskim pravima, kako u vrijeme mira, tako i u vrijeme sukoba.
- **Zar “pravila ratovanja” zapravo ne opravdavaju i promoviraju rat?**
  - Bez da ih opravdavamo ili promoviramo, u društvu imamo brojna pravila vezana za ponašanja koja želimo promijeniti. Primjerice, zakoni protiv zagađenja zraka i vode uspješno su poboljšali kvalitetu okoliša. Postojanje zakona protiv zagađivanja ni u kojem slučaju ne promovira ponašanja zagađivanja – upravo suprotno. Ipak, ne čujemo često primjere poštovanja zakona.

6. Ako je moguće prikazite dio nekog videa povezanog uz temu.
  7. Okupite sve zajedno za predavanje gostujućeg predavača i radionicu primjene naučenog.
- Provjerite resurse u svojoj zajednici kao što su sveučilišta i fakulteti ili bivši sudionici mirovnih misija koji će vam pomoći u razgovoru o trenutnoj situaciji i izazovima. Primjerice:
    - Procesuiranje ratnih zločina
    - Međunarodna politika
    - Humanitarna pomoć
    - Proces izgradnje mira nakon konflikta

Primjena: planiranje novih, učinkovitijih aktivnosti i ponašanja

Što mi možemo učiniti?

- Informirati se.
  - Gledati vijesti, čitati novine, časopise i internetske izvore.
  - Pripremiti školski projekt na ovu temu.
- Ohrabriti učitelje da se ovom temom bave u razredu.
  - Organizirati radionice/govornike iz Crvenog križa i drugih organizacija.
- Prikupljati sredstva za pomoć žrtvama rata kao što su:
  - izbjeglice
  - djeca zahvaćena ratom
  - minski zagađene države
- Volontirati u organizacijama koje pomažu osobama i državama zahvaćenim ratom (npr. Crveni križ, Liječnici bez granica, Oxfam, UNICEF itd.)
- Organizirati kampanju pisanja pisama.
  - Političarima napišite pisma u kojima zagovarate razoružanje, kazneni sud, pomoć i obnovu.
  - Napišite pisma u kojima tražite zaštitu zatvorenika (Amnesty International).
- Razumjeti da osobe zahvaćene ratom možda žive u našim zajednicama, uključujući i školu. Upoznajte ih i pomozite im.

Osnovna pravila međunarodnog humanitarnog prava

(iz Ženevskih konvencija iz 1949. i njihovih Dopunskih protokola iz 1977. te ostalih međunarodnih konvencija o oružju)

1. Napadi moraju biti ograničeni na borce i vojne ciljeve

- 1.1. Civile se ne smije napadati
- 1.2. Civilne objekte (kuće, bolnice, škole, mjesta bogoslužja, kulturne ili povijesne spomenike, itd.) se ne smije napadati
- 1.3. Zabranjeno je koristiti se civilima za zaštitu vojnih ciljeva
- 1.4. Borcima je zabranjeno prikazivati se kao da su civili
- 1.5. Zabranjeno je izgladnjivanje civila kao metoda ratovanja
- 1.6. Zabranjeno je napadati objekte koji su prijeko potrebni za preživljavanje civilnog stanovništva (živežne namirnice, poljoprivredna područja, instalacije za pitku vodu, itd.)
- 1.7. Zabranjeno je napadati brane, nasipe ili nuklearne elektrane, ako takvi napadi mogu prouzročiti velike gubitke među civilnim stanovništvom

2. Zabranjeni su napadi ili oružje koji nediskriminatorno pogađaju vojne i civilne objekte i osobe i koji uzrokuju suviše ozljede i prekomjerne patnje

- 2.1. Određeno oružje je zabranjeno - kemijsko i biološko oružje, osljepljujuće lasersko oružje, oružje koje ozljeđuje fragmentima koji se ne mogu otkriti rendgenom, otrovi, protupješačke mine, itd.
- 2.2. Zabranjeno je narediti ili zaprijetiti da neće biti preživjelih.

3. Civile, ranjene borce i zarobljenike treba poštediti, zaštititi i s njima čovječno postupati

- 3.1. Nitko ne smije biti podvrgnut fizičkom ili psihičkom zlostavljanju, tjelesnom kažnjavanju ili okrutnom ili ponižavajućem postupanju
- 3.2. Zabranjeno je seksualno nasilje
- 3.3. Stranke sukoba će prikupiti te moraju skrbiti za neprijateljske ranjenike i bolesnike koji su u njihovoj vlasti
- 3.4. Zabranjeno je ubiti ili povrijediti neprijatelja koji se predaje ili koji je *hors de combat* (više se ne bori)
- 3.5. Zarobljenici imaju pravo na zaštitu i s njima se treba postupati čovječno
- 3.6. Zabranjeno je uzimanje talaca
- 3.7. Zabranjeno je prisilno preseljavanje civilnog stanovništva. Zabranjeno je „etničko čišćenje“
- 3.8. Ljudi u vlasti neprijatelja imaju pravo razmjenjivati novosti sa svojim obiteljima i primati humanitarnu pomoć (hranu, medicinsku skrb, psihološku potporu, itd.)
- 3.9. Ranjivim skupinama, kao što su trudnice i dojilje, djeca bez pratnje, starci, itd., mora biti osigurana posebna zaštita
- 3.10. Djeca ispod 15 godina ne mogu se novačiti niti upotrebljavati kao borci
- 3.11. Svatko ima pravo na pošteno suđenje (nepriistrani sud, redovni postupak, itd.). Zabranjeno je kolektivno kažnjavanje.

4. Vojno i civilno sanitetsko osoblje i ustanove (bolnice, klinike, ambulante, itd.) moraju se poštovati i štititi te im mora biti zajamčena svaka raspoloživa pomoć za izvršavanje njihovih dužnosti

- 4.1. Znak Crvenog križa ili Crvenog polumjeseca predstavlja zaštitu sanitetskog osoblja i ustanova. Zabranjeni su napadi na osobe ili objekte koji imaju taj znak. Zabranjena je zlouporaba znaka.
- 4.2. Sanitetske postrojbe i transporti ne smiju se koristiti za počinjenje čina štetnih za neprijatelja
- 4.3. U postupanju s ranjenicima i bolesnicima, jedino razlozi medicinske hitnosti dopuštaju prednost u pružanju njege.

Definicije

kolateralna šteta: šteta ili gubitak prouzročen slučajno, tijekom napada, unatoč svim nužnim mjerama opreza namijenjenim sprječavanju, ili u svakom slučaju svođenju na najmanju moguću mjeru, gubitak civilnih života, ozljeđivanje civila i šteta na civilnim objektima.

hors de combat: označava borce koji su zarobljeni, ranjeni, bolesni ili brodolomci te stoga više nisu u mogućnosti boriti se.

civil: svaka osoba koja nije borac (u slučaju sumnje, osoba se smatra civilom).

Ako, i za vrijeme u kojem, civili izravno sudjeluju u neprijateljstvima, oni postaju borci i gube zaštitu.

civilni objekti: svaki objekt koji nije vojni cilj.

Ako, i za vrijeme u kojem, civilni objekti doprinose vojnoj akciji, oni postaju vojni ciljevi i gube zaštitu.

borac: osoba koja izravno sudjeluje u neprijateljstvima ili pripadnik oružanih snaga.

vojni ciljevi: borci i objekti koji po svojoj prirodi, smještaju, namjeni ili upotrebi djelotvorno doprinose vojnoj akciji i čije uništenje donosi očitu vojnu prednost.

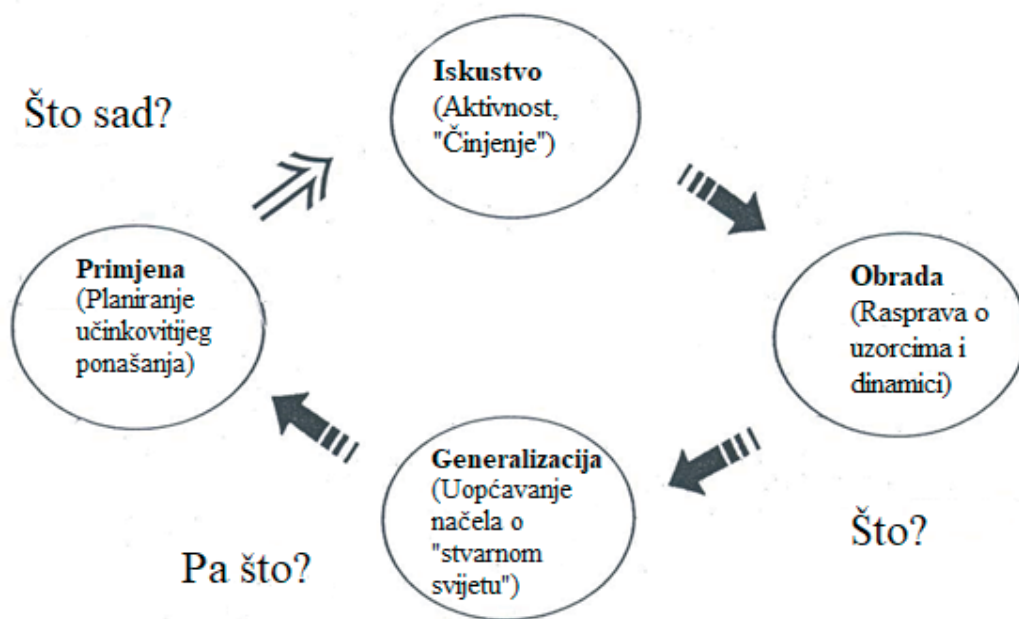
CIKLUS ISKUSTVENOG UČENJA

Jednostavno rečeno, iskustveno učenje događa se kada se osoba ili grupa uključi u neku aktivnost, nakon provedbe o njoj kritički razmisle, izvedu neke korisne spoznaje iz njene analize i počnu primjenjivati rezultate koji se očituju promjenom ponašanja. (Pfeiffer, 1994., 11) Bili toga svjesni ili ne, svi smo mi uključeni u ovaj proces kroz svakodnevni život. Ipak, ciklus učenja uspješno se može primijeniti u svjesnom i formalnom obrazovnom okruženju.

Iskustveno učenje naziva se *induktivni* proces: počinje opažanjem/iskustvom te se nastavlja do otkrića, za razliku od *deduktivnog* pristupa koji počinje s "istinom" ili zaključkom te većinom

koristi metode slušanja, čitanja i zapamćivanja. **Aktivnost strukturiranog iskustvenog učenja** stvara okvir za provođenje induktivnog procesa.

Učenje se može definirati kao promjena ponašanja uzrokovana iskustvom ili dobivenim informacijama što obično predstavlja i svrhu treninga. Kroz iskustveno učenje sudionici otkrivaju značenje za sebe, potvrđuju vlastito učenje i stvaraju plan za efikasnije ponašanje. Proces u četiri faze koji je opisan u ovoj publikaciji pojednostavljeno možemo sumirati kao: **Akcija – Refleksija – Akcija**. Ipak, diskretne faze u procesu omogućavaju provođenje sustavne refleksije i planiranja aktivnosti.

CIKLUS ISKUSTVENOG UČENJA

Kroz iskustveno učenje ne želimo samo davati informacije već sudionike želimo uključiti u proces učenja koji će ih stimulirati te njihove umove otvoriti za nove, možda i neugodne, ideje i iskustva, nove načine promišljanja o stvarnosti i smjernice za život. (Joy, 1990., 38)

Sudionike suočavamo s pitanjima na koja im je teško odgovoriti, problemima koje im je teško riješiti, odlukama koje trebaju donijeti, reakcijama koje nisu očekivali; i posljedicama koje trebaju preispitati (Kohls, 1995., 7). Naša najdublja uvjerenja djeluju kao snažan filter te samo informacija nije dovoljna za promjenu uvjerenja i stavova. Ono što je potrebno i dovodi do kognitivnog restrukturiranja, a često je neugodno, je određeno iskustvo. (Joy, 1990., 39). Tehnike iskustvenog učenja, zajedno s temeljitom obradom (povezivanje s osobnim iskustvima, analiziranje, generalizacija, poduzimanje radnji) pomažu u promjeni stavova i uvjerenja pojedinca.

Tijekom učenja i treninga potrebno je više od kognitivnog pristupa kako bi se postigla promjena

stavova. Potreban nam je proces učenja koji dopušta sudionicima vrijeme za integriranje kognitivnih aspekata, ali i emocionalnih i etičkih aspekata određenog problema. Jedan autor (Impact 1994., 6-7) opisuje tri faze kroz koje osoba mora proći kako bi postigla zdravo „javno odlučivanje“ vezano za neki problem: podizanje svijesti, obrada i odlučivanje. Detaljnije, fazu podizanja svijesti možemo raščlaniti na svitanje svijesti i osjećaj velike hitnosti za poduzimanje određenih radnji vezanih za neki problem, a fazu obrade na otkrivanje izbora i vaganje izbora.

Još jedan način na koji možemo opisati veliki opseg iskustvenog učenja je da kažemo kako ono uključuje glavu, srce i ruke sudionika te se bazira na odlukama i akcijama u jednakoj mjeri kao i analizama i shvaćanjima (Stanfield, 2000., 24). Obrada shvaćanja o životu uključuje projiciranje tih shvaćanja u budućnost. Ako ne odlučujemo o budućim implikacijama djela, naša refleksija zapinje u pogledu na unutarnje odgovore, koji se nikad ne povezuju sa stvarnim svijetom. (Stanfield, 2000., 24)

STJECANJE ISKUSTVA

Početna faza ciklusa iskustvenog učenja je faza generiranja podataka iz strukturiranog iskustva. Ovaj korak često je povezan s “igramama” i zabavom. Ukoliko se proces zaustavi nakon ove faze, jasno je da će učenje biti prepušteno slučaju te moderator nije ispunio svoju zadaću. Skoro svaku aktivnost koja obuhvaća samoprocjenu ili intrapersonalnu interakciju možemo koristiti kao dio iskustvenog učenja u kojem nešto činimo. Važno je napomenuti da su ciljevi strukturiranog iskustva nužno uopćeni te su formulirani kao “istražiti, ispitati, proučiti, identificirati, itd.”. Induktivno učenje znači učenje otkrivanjem te se unaprijed ne mogu specificirati ishodi učenja.

U ovoj fazi ciklusa učenja želi se stvoriti zajednička baza podataka za raspravu koja slijedi. To znači da, što god se dogodi u aktivnosti, bilo očekivano ili ne, postaje baza za kritičku analizu; sudionici mogu učiti slučajno.

Ponekad moderatori ulažu prekomjernu količinu energije na planiranje aktivnosti, a ne planiraju njihovo preispitivanje. Kao rezultat, događa se da izostaje učenje. Očito je da su sljedeće tri faze ciklusa iskustvenog učenja važnije od same faze stjecanja iskustva. U skladu s tim, moderator treba paziti da se iz same aktivnosti ne generira prevelika količina podataka ili da se ne stvori atmosfera koja otežava raspravu o rezultatima.

OBRADA: “ŠTO?”

Ova faza ima dva aspekta koji lako prelaze iz jednog u drugi:

- 1.1. Kratka “**vruća refleksija**” u kojoj sudionici međusobno trebaju podijeliti svoje najintenzivnije i najslikovitije odgovore/osjećaje/opažanja. Ova inicijalna razmjena ne treba biti sustavna (to slijedi nakon ovog dijela), već treba biti neka vrsta “ispušnog ventila” – način na koji ćemo obilježiti kraj aktivnosti i započeti graditi zajedničko, grupno razumijevanje o tome što se događalo za vrijeme aktivnosti.
- 1.2. **Sustavno preispitivanje** iskustava koja su sudionici podijelili.

Sustavno preispitivanje može se smatrati uporištem ili ishodišnim korakom iskustvenog učenja. Ovo je dio ciklusa koji se odnosi na grupnu dinamiku u kojem sudionici rekonstruiraju interakcije i uzroke ponašanja iz aktivnosti na koje su uputili u fazi “vruće refleksije”. Ako želimo postići smisljeno učenje, ne smijemo ignorirati ili spontano provesti ovu ključnu fazu ciklusa. U ovoj fazi preispitivanja korisno je primjenjivati kronološki pristup kako bismo bili sigurni da nismo izostavili ništa važno.

Moderator treba pažljivo isplanirati fazu obrade koja će voditi prema fazi generalizacije. Neobrađene podatke sudionici mogu shvatiti kao “nedovršen posao” što ih može ometati u budućem učenju. Na ovom koraku treba se temeljito raditi prije prelaska na sljedeći korak. Sudionike trebamo voditi prema preispitivanju grupne dinamike, ali ne i preispitivanju “značenja”. Ono što se događalo bilo je stvarno, ali ujedno i umjetno osmišljeno kroz strukturu aktivnosti. Važno je imati na umu da nam svijest o dinamici unutar aktivnosti pomaže u učenju o međuljudskim odnosima izvan realnosti treninga. Sudionici često preduhitre sljedeći korak ciklusa učenja te izvode preuranjene generalizacije. Prije prelaska na sljedeću fazu, moderator treba biti siguran da je faza obrade bila adekvatno provedena.

GENERALIZACIJA: “PA ŠTO?”

Kako bi se naučeno prenijelo u “stvarni svijet” važno je da ga sudionici ekstrapoliraju iz realnosti treninga u vanjski svijet. U ovoj fazi strukturiranog iskustva treba se dogoditi skok iz realnosti aktivnosti u realnost svakodnevnog života. Najvažnije pitanje koje se postavlja je “Pa što?”. Sudionike vodimo k tome da osvijeste situacije iz osobnog i poslovnog života koje su slične onima iz aktivnosti koju su doživjeli. Njihov je zadatak, iz faze obrade, izvesti određena načela koja se mogu primijeniti i u “vanjskom svijetu”. Ovo je korak koji strukturirano iskustvo čini praktičnim, a ako ga preskočimo ili preletimo, vjerojatno je da će učenje biti površno.

U ovoj fazi bilo bi poželjno da iz grupne interakcije proizađe niz produkata tj. generalizacija koje mogu biti prezentirane usmeno i vizualno. Kroz ovu metodu sudionici lakše uče na tuđim primjerima. Moderator treba biti neutralan prema naučenome ističući reakcije sudionika na generalizacije koje se čine nedovršene ili kontroverzne. Sudionici ponekad preduhitre i posljednju fazu ciklusa učenja te ih treba vratiti nazad i razjasniti sve ono što je naučeno prije nego se pokrene rasprava o tome koje je promjene potrebno napraviti.

U fazi generalizacije moderator može iznijeti teoriju i zaključke nekih istraživanja kako bi učenje podigao na višu razinu. Česta je zabluda o iskustvenom učenju da moderator “smije” koristiti samo one ideje koje generira grupa. Dodavanje novih informacija stvara okvir za učenje induktivnom metodom te povezuje proces sa stvarnošću. Ipak, uvođenje informacija izvana koje nisu generirane od strane grupe može potaknuti ovisnost o moderatoru kao izvoru znanja te može umanjiti posvećenost završnoj fazi ciklusa – česta pojava u deduktivnom procesu.

PRIMJENA: “ŠTO SAD?”

Završna faza ciklusa iskustvenog učenja predstavlja svrhu cijelog strukturiranog iskustva. Centralno pitanje u ovoj fazi je “Što sad?”. Moderator pomaže sudionicima primijeniti generalizacije na stvarne situacije u koje su uključeni. Ignoriranje ove rasprave u opasnost dovodi korištenje naučenoga. Ključno je da se posveti pažnja osmišljavanju načina na koji pojedinci i grupe mogu koristiti znanje stečeno tijekom strukturiranog iskustva s ciljem planiranja učinkovitijih ponašanja.

Veća je vjerojatnost da će osoba primijeniti naučeno ukoliko plan primjene podijeli s drugima. Možete zamoliti sudionike da izvjestite o tome kako planiraju koristiti naučeno što može potaknuti ostale da i oni eksperimentiraju sa svojim ponašanjima.

Važno je primijetiti da na dijagramu ciklusa iskustvenog učenja stoji strelica od “primjene” do “iskustva”. To znači da je primjena naučenoga ujedno i novo iskustvo za sudionike koje može biti ispitano induktivnom metodom. Dakle, ono što nas strukturirano iskustvo uči je kako koristiti svakodnevna iskustva kao podatke za svjesno učenje o ljudskim interakcijama. Na to se ponekad referira kao na “ponovo učenje kako učiti”.

Usprkos tome što su faze ovoga modela predstavljene diskretno, jasno je da je interakcija među njima (i unutar njih) kompleksna. Niti jedan učenik kroz njih ne prolazi točno korak po korak niti bi to bilo poželjno. Također, postoji i opasnost da sudionici ostanu na određenom nivou jer promjena ponašanja može biti zastrašujuća i emocionalno zahtjevna. Neki sudionici mogu pokazati ćudljivo ponašanje jer im neće biti jasna poveznica između treninga i problema iz života.

Ako postoje veći nedostaci na području agenta promjene, razlozi za to su u kasnijim fazama ciklusa. Ekonomičnost vremena i novca obeshrabrili su stvaranje programa koji bi rezultirali integriranom i dugoročnom promjenom ponašanja.

Prečesto se dogodi ushićenje zbog otkrića (rane faze modela) što dovodi do toga da se obrada i generalizacija svedu na posljednjih pola sata ili nekoliko minuta programa. Svi znamo za primjere kada osobe odu s treninga pune dobrih namjera, ali se vrlo brzo vrte starim obrascima ponašanja. Treneri koji se trude provesti uzbudljiv trening koji naglašava stjecanje iskustva i otkrivanje, a nedostaje mu generalizacija i primjena trebaju preispitati vlastitu profesionalnost i etičnost.

Iskustveno učenje najbolje usađuje osjećaj vlasništva prema vlastitom učenju. Ovo najlakše postizemo adekvatnim razvojem svake faze u ciklusu. Implikacije ove metode naglašavaju potrebu za adekvatnim planiranjem i osiguravanjem dovoljno vremena za svaki korak.

PITANJA ZA RASPRAVU ZA POJEDINE FAZE

Rasprava, u smislu zajedničkog razgovora i analize, tehnika je kojom moderator postiže ciljeve svake pojedine faze ciklusa učenja i potiče prelazak na sljedeću fazu. Stoga su vještine vođenja rasprave neke od najvažnijih vještina koju moderator treba vježbati i njegovati. Budući da su specifični načini prenošenja znanja određeni iskustvima i prikupljenim podacima sudionika, moderator mora imati širok i fleksibilan repertoar pitanja za poticanje, održavanje i dovršavanje ciklusa.

Uspješan moderator reagira u skladu sa situacijom, može voditi svaku grupu prema smislenom učenju i spoznaji koje sudionici mogu testirati, bez obzira uklapa li se to u njegov koncept.

Predložena pitanja za pojedinu fazu ciklusa samo su prijedlog. Važno je pripremiti pitanja koja će vjerojatno dovesti do boljeg shvaćanja i učenja. Istovremeno, neprocjenjiva je vještina zaista slušati sudionike i postavljati pitanja koja će otvarati prostor za istraživački proces.

Postoji mogućnost da svaka aktivnost bude različito putovanje. Uspješan moderator neće samo preletjeti kroz pitanja koja je pripremio već je važno biti istovremeno pripremljen, ali i oslušivati i odgovarati na potrebe.

Ipak, važno je da moderator pripremi okvirna pitanja koja će voditi dubinskoj analizi iskustava te će spriječiti to da se učenje dogodi slučajno.

PRIMJERI PITANJA ZA FAZU OBRADE

1. **“Vruća rasprava”**

U ovoj fazi želimo se dotaknuti iskustava većine sudionika i otkriti ista i različita iskustva grupe. Možda još uvijek neće svi htjeti razgovarati, ali pobrinite se za to da poslušate što veći broj osoba i različitih iskustava. Zapamtite, u ovoj fazi nemate sustavan pristup. Usporedimo ovu fazu s prvim zrnima kukuruza kada pravimo kokice koja su dovoljno vruća da se raspuknu – uzimamo ih dok pucaju znajući da će još mnogo različitih stvari proizaći u sljedećim fazama rasprave.

- Tko se javlja da podijeli svoje reakcije? Još netko?
- Tko je imao isto iskustvo? Tko je imao različito iskustvo?
- Jeste li imali još neke izražene osjećaje ili zapažanja?
- Jeste li nečim bili zbunjeni ili iznenađeni?
- Želi li netko još nešto podijeliti o cjelokupnom iskustvu?
- **OK ... vratimo se na početak aktivnosti ...**

2. Sustavno preispitivanje

Dobar pristup sustavnoj analizi aktivnosti je kronološka obrada važnih elemenata aktivnosti. Ne možemo svakom elementu aktivnosti posvetiti jednaku količinu vremena za istraživanje i preispitivanje, ali moderator mora predvidjeti u kojem će se dijelu naći “najsočnija” i najkorisnija iskustva. Ako je određena aktivnost dugotrajna, vjerojatno ćete sudionike morati podsjetiti na neke zaboravljene aspekte. Dok postavljate pitanja i dobivate odgovore, pobrinite se da uzmete u obzir, čak i “isprovocirate”, mišljenja i iskustva različita od većine. To možete postići postavljanjem pitanja kao što je: “Misli li/vidi li to netko drugačije?”.

Ako se sudionik izdigne izvan samog iskustva aktivnosti (u generalizaciju), pokušajte njegovu ideju razmotriti u kontekstu grupnog iskustva u aktivnosti. Dajte im do znanja da ćete do njihovih ideja doći kasnije.

- Što ste osjećali/mislili/učinili kada _____? Je li se još netko tako osjećao? Je li se netko osjećao drugačije?
- Što se dogodilo nakon toga?
- Što to znači za vas?
- Što te najviše začudilo vezano za to?
- Što se dogodilo kada _____?
- Kako vam je to bilo?
- Što ste mislili da se događa?
- Što vam to govori o vama/grupi?
- Bi li stvari bile drugačije da _____?
- Ima li još nešto o čemu želite razgovarati vezano za ovu aktivnost?
- **Podsjećaju li vas događaji iz ove aktivnosti na išta iz stvarnosti?**

PRIMJERI PITANJA ZA FAZU GENERALIZACIJE

Važno je da u ovom trenutku aktivnost ostavimo iza sebe. Pobrinite se da je grupa spremna krenuti dalje. Ako se netko od sudionika vrati na samu aktivnost, njegove ideje pokušajte usmjeriti na svijet izvan aktivnosti. Ako je obrada bila detaljna, velike su šanse da će sudionici prihvatiti ove sugestije.

- Možete li dati primjer iz vlastitog života?
- Koja su neka načela koja se primjenjuju u ovoj situaciji?
- Što nam to objašnjava?
- Što ste vi napravili kako bi riješili/poboljšali ovu situaciju?
- Kako to možemo povezati s drugim iskustvima?
- Što nam to govori o našem ponašanju u svijetu?
- Zašto je to važno?
- Koja su neka načela koja se primjenjuju u ovoj situaciji?
- **U kojoj trenutnoj ili nadolazećoj situaciji u svom životu možete ovo primijeniti?**

PRIMJERI PITANJA ZA FAZU PRIMJENE

Težak zadatak ove faze jest potaknuti sudionike da se prebace s analize i teorijske obrade temeljene na prošlim iskustvima i krenu na primjenu naučenoga na nešto u budućnosti. Trebamo poticati rečenice kao što su: “Ja ću...” ili “Osoba bi mogla...”. Ovaj dio sudionicima je često nejasan na početku.

- Pokušajte se dosjetiti neke nadolazeće situacije u kojoj možete prepoznati problem o kojima smo raspravljali danas.
- Kako danas naučeno možete primijeniti u toj situaciji?
- Koje su druge opcije koje imate?
- Koje bi bile posljedice ako to učinite/ne učinite?
- Molim vas da podijelite svoju situaciju i rješenje s još jednom osobom.
- **Kada biste morali istaknuti jednu važnu stvar koju ste naučili danas, a koju ćete ponijeti u buduće situacije, što bi to bilo?**

BIBLIOGRAFIJA

Ova prezentacija modela je prilagođena, a velik dio materijala preuzet je iz:

Pfeiffer & Company Library, Volume 22, of Inventories, Questionnaires, and Surveys: Training Technologies, J. William Pfeiffer, Editor, San Diego, California: Pfeiffer & Company, 1994.

Drugi resursi:

Joy, Carrol. Believing Is Seeing: Attitudes and Assumptions that Affect Learning About Development. New York: National Clearinghouse on Development Education, 1990.

Kohls, L. Robert and Herbert L. Brussow. Training Know-How for Cross Cultural and Diversity Trainers. Duncanville, Texas: Adult Learning Systems, Inc, 1995.

Monique Prieur, ed. "Impact: Study on Impact Education", *Development Education Special Newsletter*. Vol. 2, No. 2. Canadian International Development Agency (CIDA), May 1994.

Stanfield, R. Brian. The Art of Focused Conversation. Gabriola Island, BC: New Society Publishers, 2000.

Original publication:

“Paxium - A Role-Playing Activity Exploring – Conflict and International Humanitarian Law”

“Paxium – istraživanje kroz aktivnost igranja uloga – sukobi i međunarodno humanitarno pravo”

Kanadski Crveni križ je vlasnik svih autorskih prava: © 2021

Za svako korištenje publikacije, potrebno je obratiti se Kanadskomu Crvenomu križu putem Hrvatskoga Crvenoga križa.

Hrvatski Crveni križ zahvalan je Kanadskomu Crvenomu križu na dopuštenju za prevođenje na hrvatski jezik. Publikacija će se koristiti za potrebe edukacije i širenja znanja o međunarodnom humanitarnom pravu.

Prijevod:

SEMANTECH

Grafička obrada:

KREŠENDO

HCK

Ulica Crvenog križa 14, P.P. 93
10 000 Zagreb, Hrvatska
T +385 1 4655 814 F +385 1 465 365
E-mail: redcross@hck.hr www.hcl.hr

Canadian Red Cross
400 Cooper Street, Suite 8000,
Ottawa, Ontario
K2P 2H8
Tel: +613 740-1900 Fax: +613 740-1911
www.redcross.ca

Zagreb, prosinac 2021.